

Družinski tednik

ILUSTROVANI LIST ZA MESTO IN DEŽELO

Cena
2 DinIzhaja ob četrtkih. Uredništvo in uprava v Ljubljani,
Tyrševa (Dunajska) cesta 29/L. Poštni predal št. 345.
Račun poštne hranilnice v Ljubljani št. 15.393

Ljubljana, 29. novembra 1934

Naročnina za četrta leta 20 Din, za pol leta 40 Din, za
vse leto 80 Din. V Italiji za vse leto 40 lir, v Franciji
50 frankov, v Ameriki in povsod drugod 2 dolarjaStev. 48
Leto VI

... in leta minevajo

Ni dolgo tega, kar sem govoril na ulici z neko gospodično. Z gospodično brez službe. Govorila sva o vsem mogočem, o službah in o nezaposlenosti, o dobrih in slabih ljudeh in hudih časih. Tako nekako sva govorila kakor tedaj, ko se srečata dva stara znanca in drug drugemu potožita. Razgovor sva imela pri drugi priložnosti nadaljevati, toda — da, spet ta »toda«: gospodične na dogovorjeni sestanki ni bilo.

A to me ne moti, da se ne bi ustavil pri enem izmed njenih vzdihov, pri eni njenih največjih skrbi. Problem, ki mi ga je zaupala kot dobremu prijatelju, drugače ga pa skriva na dnu svojega nepokvarjenega srca, je veliki problem sedanjega časa. Problem zakona je to.

»Teško je,« mi je rekla z otožnimi, malone vlažnimi očmi. »Teško je, če je človek brez službe. Teško je, kadar ne veš, kam bi se naslonil in oprl, in moraš z doma, da iščeš zaslombe in pomoči pri oženjeni sestri in njenem možu. Teško je, če ste komu v breme in si sami sebi očitati skorjico kruha ali žlico juhe, ki ste jo pojedli za tujo mizo in od tujega zasluzka.«

»A to še ni vse,« je nenadoma vzkliknila z nepričakovano energijo. »Veste, koliko sem stara? Pet in dvajset let. Že zdavnaj bi mogla biti žena in mati. Imela bi še mnogo več skrbi, mnogo več dela, nešteto krat bi si morala obrisati solze z obraza — toda bila bi srečna.«

Me ženske smo ustvarjene za žene in matere, in zato smo v zvezi vsem življenjskim nadlogam srečne, kadar postanemo to, za kar nas je priroda namenila. A sami veste, da je danes vse drugače, da danes mladi ljudje le težko prijadajo v zakonski pristan. In tako ostajamo same, nesrečne in razočarane nad življenjem. In življenje gre dalje, dnevi teko in leta minevajo ...«

Ponovil sem vam njene besede. Nisem si jih bil zapisal na papir, a zato so se mi bile toliko bolj vtisnile v dušo in srce. In zato sem hotel te besede ponoviti tudi vam, takšne, kakor sem jih slišal.

Govoril sem tudi z dvema ali tremi resnimi mladimi možmi. O ženskah in o ženitvi. In glej, tudi oni so mi povedali: saj bi se oženili, toda — in že spet ta »toda«: gmočno preveč slabo stojimo, pa v ženske nimamo zaupanja.

Jaz pa mislim, da je po sredi nespoznanje. Oboji bi isto hoteli. Ženske si žele mirnega, dobrega in skromnega moža, domačije in otrok. Moški si žele dobre žene in skrbne gospodinje, toplega ognjišča in otrok. Ali mar ni tako? Da, tako je! Slišim vaše odgovore. A kako potem, da ...?

Zato, ker vam manjka medsebojnega zaupanja. Bodoči mož nima zaupanja v bodočo ženo, oba nimata zaupanja v skupni dom in bodočnost in vsega tega ju je strah. Življenje je danes, pravijo mladi ljudje, za samca težko, kaj šele za dva. Kdo mi je porok, da me ne bo v zakonu namestu sreče sprejela nesreča?

Drži. Toda vse vendarle ni tako črno, kakor se na prvi pogled zdi. Izberite si ženo po dobroti njenega srca, ne pa po lepoti njene obleke, verujte sami v svojo srečo in žrtvujte vse zanje, pa boste videli, da boste imeli uspeh ...

Tudi pred vojno so ljudje temeljito pretehtali, preden so šli pred oltar, tudi pred vojno je bilo življenje težko — pa so se vendar ženili. A če boste vprašali, kako in kaj je z njimi, boste videli, da je večina teh zakonov kljub vsemu srečna. Res, tudi nesrečni so med njimi, a vendar jih ni niti od daleč toliko kakor med povojnimi zvezami, ustvarjenimi tja-vendan.

Sicer pa, vsak je svoje sreče kovač, vsakdo bo žel, kar bo sejal. Če ste sejali dobroto, bo prej ali slej zrastle dobrote, iz zlobe se pa tudi samo zloba rodi.

Krivo je mnenje, da bi bili ženitni pogoj danes čisto drugačni kakor pred voj-

Skrivnost morilca Matuške

Naši bralci so najbrže že iz dnevnikov izvedeli, da je sodišče v Budimpešti obsodilo znanega atentatorja Silvestra Matuško na smrt. Da si bodo cenj. bralci napravili vsaj približno sliko o tem skrivnostnem morilcu, o naglih njegovih strašnih dejanjih, o njegovem značaju in nastopu pred sodniki, prinašamo priložni članek, prirejen po poročilih v madžarskih časnikih

V Budimpešti, konec novembra
Proces Matuške, ki je dobrih štirinajst dni držal v napetosti vso evropsko javnost, je končan: sodniki v Budimpešti so mnogokratnega morilca obsodili na smrt na vešalih.

In vendar: ali so dolgotrajne razprave pred madžarskimi sodniki vsaj malo razjasnile skrivnost, ki obdaja Matuško? Res, da razsodba na dolgo in široko utemeljuje smrtno kazen, toda kar se pravega problema, to se pravi, »Matuške skrivnosti« tiče, nismo prišli niti korak naprej. Peštanski proces je samo vnovič potrdil staro resnico, da nekaterim zločinom še tako spretni in učeni kriminalisti ne pridejo do dna. In ker pravih, temeljnih podatkov ne morejo dobiti, se morajo pač zadovoljiti z dejstvi drugega reda, ki dostikrat nič bistvenega ne povedo.

Na petnajstih razpravah Matuškega procesa je bila zbrana vsa »smetana« peštanske družbe in najodličnejši poročevalci madžarskega in svetovnega tiska. Vsi so hoteli biti priče senzacionalnim razkritjem, vsi so se bali, da jim ne bi ušla le najmanjša podrobnost strašnega dvoboja med neizprosnim predsednikom in nervoznim obtožencem, ki je neprestano cepetal in bobnal s prsti po mizi in čigar obraz se je širil v odvratni rešaj. Zato sta bila pa državni pravdnik in zagovornik toliko manj borbeni — kakor da jima proces ne gre nič prav od srca. Sicer je bil pa zagovornik tako rekoč brez moči; ves čas Matuškega zasliševanja — trajalo je nič manj ko štiri dni — in med defilejem prič se je predsednik ponašal skoraj kakor državni tožilec, tako odločno je nastopal zoper obtoženca.

Strahoten humor

Ves Matuškov proces se je odigral v znamenju strahotnega humora, ki ga Nemei imenujejo »Galgenshumor«. Da ni bilo ljudem neprestano pred očmi onih 104 ranjencev od Jütterborga in 24 mrtvih od Bia-Torbagyja,

da niso bili v dvorani pohabljeni in soredniki nesrečnih žrtve, ki jih je zdaj pa zdaj zvil krčevit plač — človek bi mislil, da prisostvuje filmski ali gledališki komediji.

Če bi bil Matuška imel namen spravljati poslušalstvo v smeh, se mu najbrže stvar ne bi bila bolje posrečila. Zločinec se je pokazal nedosegljivega porogljivca: še tako duhovit šaljičev bi kdaj pa kdaj zašel zastran primerne odgovora v večjo zadrego kakor Matuška. In pri vsem tem ni ta pošast v človeški podobi niti enkrat padla iz svoje vloge, nobena stvar ni morilca spravila iz ravnotežja.

»Vaše ime?« ga je vprašal predsednik. »Rodil sem se v hlačah,« je vpljudno odgovoril Matuška.

Malo nato je predsednik rabil neki domač izraz, ki pomeni nekaj takega kakor naša »raca« v pomenu izmišljene stvari.

»Fej vas bodi, gospod predsednik!« ga je ogorčeno zavrnil Matuška. »Takšno govorjenje ni združljivo z dostojanstvenostjo vaše službe.«

no. Samo nekaj je, česar pred vojno ni bilo, vsaj toliko ne: moški in ženske imajo premalo vere drug v drugega, premalo zaupanja vase in v svojo srečno zvezdo. Med tem pa dnevi teko in leta minevajo ...

Haka.

Pri neki drugi priliki izjavi Matuška, da je pri preiskavi obljubil povedati vse po pravici, če mu dovolijo, da izdela svoj zagovor v štirih jezikih, to se pravi v madžarščini, nemščini, francoščini in angleščini.

»Saj ne znate ne francoščine ne angleščine,« ga zavrne predsednik.

»Upal sem, da mi boste dali toliko časa, da se ju naučim, preden boste izrekli razsodbo,« odgovori Matuška z glasom odkritosrčnega obžalovanja.

Spet tretjič se je predsednik drznil podvomiti o znanju latinščine, ki se je obsojenec z njim ponašal. Tedaj je Matuška užaljeno vstal in začel s povzdignjenim glasom recitirati začetek »Zlate dobe« iz Ovidovih »Metamorfoz«, da je ves auditorij vzlic resnosti procesa prasil v grohot. Prenehal je šele, ko je predsednik srdito zagrozil, da ga bo dal za teden dni zapreti ob kruhu in vodi.

Skopuh in zločinec...

Grohot je nastal med poslušalci tudi tedaj, ko je državni pravdnik omenjal nekatere okoliščine Matuškovih zločinov, neznatne podrobnosti sicer, ki so pa hkratu izdajale neverjetno morilčevo stiskaštvo.

Obtoženec je bil vprav bolno zaljubljen v denar; kadar je šlo za to, da si ga pridobi ali pridobljenega ohrani, je bil zmožen najneverjetnejših zvijač.

Matuška je bil zraven tudi velik pobožnjak. Tako je na primer nekega dne sklenil podariti svoji župni cerkvi marmorsko skupino, predstavljajočo betlehemske jaslice. Šel je k nekemu kiparju in po dolgem barantanju se mu je posrečilo zbiti ceno s 600 šilingov na 400. Toda potrdilo je zahteval na 600 šilingov, da bi imela njegova plemenitost in radodarnost višjo ceno.

Pri neki drugi priložnosti, to je bilo po prvem izjalovljenem poskusu atentata pri Jütterborgu — izjalovil se je zato, ker ni znal prav ravnanja s komplicirano bombo — je prinesel aparat nazaj v skladišče, kjer ga je bil kupil, in tako dolgo silil v prodajalca, dokler mu ni vrnil kupnine.

Še tretji primer. Ko je bil v Berlinu, kjer je takisto pripravljaval atentate, si je kupil staro kolo. Plačal je zanj 15 mark. Ko se je odkrižal razstreliva, se je hotel iznebiti tudi bicikla, a ne v izgubo. In kaj je napravil? Postavil se je na prvo križišče v predmestju in ponudil službojočemu stražniku kolo v nakup. Rekel mu je, da mu ga da za 15 mark, češ da je on sam dal prejšan dan dvakrat toliko zanj. In znal je tako prepričevalno govoriti, da je stražnika čisto »okoli pri nesel«: zapustil je za trenutek svoje mesto in skočil k hišniku bližnje hiše, da si pri njem izposodi denar — tako ugodna se mu je zdela priložnost.

...zraven pa don Juan

Druga stran železniškega atentatorja, ki je postajala tem nazornejša, čim dalj je trajalo zasliševanje, je bila slika dona Juana. Pač nikče ne bi bil mislil,

da je ta solidni trgovec, ta vzorni družinski oče ženskar najhujše vrste, ki je s svojimi sladkimi besedami premamili nekatero spodobno žensko.

Vselej kadar je Matuška odhajal z doma, bodisi da se je odpravljal na kup-

čijska pota bodisi na atentate — nikoli ni pustil vnevar ljubezenskih pustolovščin. Galantno doživlja je imel na Dunaju, v Berlinu in Budimpešti; tu je imel malo pred atentatom v Bia-Torbagyju v štirih dneh nič manj kakor pet ljubezenskih dogodivščin, pa ne s pouličnicami.

Na vožnji, ko je imel v žepih in kovčegih že pripravljenih sedem kil ekrazita za strašni atentat, je utegnil še toliko misliti na ljubavne reči, da je v vlaku premamili ženo nekega bogatega švicarskega industrijca. Čeprav je potovala z njo osemletna hčerka, ni pomišljala in je vzela v hotelu sobo tik zraven Matuške.

Zli duh »Leo«

Podatki te vrste so sicer pomembni za opis zločinčeve osebnosti. Toda po drugi strani je njih izobilje na razpravah v Budimpešti le še pripomoglo, da je pravi problem stopil v ozadje: pravi nagib Matuškovih atentatov, ki jih je zločinec tako sistematski pripravljaval.

Iz razprav se nesporno vidi le to, da je železniški atentator ravnal popolnoma sam, brez slehernega pomagala. Predsednik mu je na vsak način hotel dokazati, da je boljševiski plačanec, in se je trudil, da bi obrnil razpravo v to smer. Tako je večkrat rabil nasproti obtožencu ogovore kakor na primer:

»Kot komunist bi morali vedeti, da ...«

Ali pa:

»Hoteli bi se kajpada kakor boljševiski kopati v krvi ...«

In podobno. Toda Matuška je vselej ogorčeno protestiral in začel na dolgo in široko nastopati zoper brezbožce in Žide ter se zavzemati za Hitlerja — to je pa predsednika še bolj razsrdilo.

Na dlani je seveda, da je Matuška prav tako malo delal atentate po nalogu narodnih socialistov kakor ruskih boljševiskov.

Toda če atentator ni delal iz političnih nagibov — iz kakšnih je pa? Po dolgem slepomišljenju v začetku razprave se je Matuška naposled izgovoril in zvrnil odgovornost za svoja dejanja na nekega skrivnostnega »Leona«, svojega zlega duha, ki ga je baje srečaval v vseh mogočih postavah. Tako je bil ta Leo neki njegov sošolec, potem papež Leon XIII. in Trocki, pa tudi neki sejmski glumač, ki je umrl pred par leti.

Matuška je tega skrivnostnega in usodnega Leona »spoznal« tudi v enem izmed svojih sodnikov in je nanj dramsko pokazal s prstom.

Seveda si s tem ni ravno pridobil naklonjenosti dotičnega sodnika.

Toda ko je bilo treba razložiti, kako je mogel ta »zli duh« imeti tolikšen vpliv nanj, se je Matuška začel izgubljati v prav tako nedoločne argumente kakor Gorgulov (morilec francoskega predsednika Doumerja), ko so ga pri razpravi pozvali, naj obrazloži svojo »veliko vodilno idejo«. Sicer je pa tudi Matuška imel tako »vodilno idejo«: pri razpravi je namreč izpovedal, da je delal svoje zločine zgolj iz verskih nagibov. Hotel je menda ustanoviti nekako sekto cerkvenega kolektivizma, a ker ni imel denarja, je videl edino pot, da privabi vernike na svojo stran, v tem, da se proslavi s atentati.

»Hotel sem izvršiti dvajset atentatov na leto: ko bi to dosegel, sem se mislil Se nadaljuje na 8. strani

Skrivnostna pisava

postopačev,
beračev in ciganov

Pocestneži dajo celo izkušene diplomate v koš

Ne mislite, da si samo državniki in diplomati dopisujejo s šiframi. O, ne. Poznajo še neko drugo organizacijo, mnogo številnejšo in prav tako mednarodno: tudi njeni člani se poslužujejo, kadar hočejo drug drugemu sporočiti kako važno novico, posebnih znamenj in skrivnih šifer, za nas pravcatih hieroglifov.

Ta čudna organizacija je organizacija postopačev, ciganov, potujočih beračev in drugih delomirnežev. V primeri s skrivno pisavo diplomati so za njihova pisma vse prej ko strizirana in izumetničena: tako kratka je in jedrnata kakor misli, ki jih njihov kodeks izraža. Tudi je ne skrivajo v ognjevarne železne omare in arhive kakor gospodje diplomate svoja dragocena pisma; ne, beračev in ciganov tega ni treba in zato razodevajo svojo tajnost vsemu svetu: vsakomur je na razpolago, kdor jo zna prebrati in razvozlati.

Profesor Streicher na Dunaju se je mnogo ukvarjal z opazovanjem in proučevanjem mednarodnih znamenj, s katerimi berači in zločinci vseh dežel drug z drugim korespondirajo, čeprav ne razumejo niti besedice tujega jezika. Z risbami in dogovorjenimi figurami, ki imajo v vseh državah en edini pomen, izmenjuje svoje misli, se sporazumevajo, drug drugemu svetujejo in pomagajo, tako da se vsakdo lahko koristi iz izkušenj in opazovanj svojih tovarišev. V policijskem jeziku se ta znamenja imenujejo »cinkice«, »cinkirati« pa pomeni narisati »cinkice« na zid, na hišna vrata, na kilometrski kamen ali kam drugam, v svarilo ali navodilo neznanemu tovarišu, ki se bo mordal nekega dne izgubiti v tisti kraj.

»Takihi, cinkov« poznamo celo vrsto, nam je razlagal profesor Streicher. »Med nje spadajo na primer tudi znamenja, ki si jih tetovirajo po telesu mornarji, anarhisti in mednarodni zločinci. Motivi tetoviranja imajo skoraj zmerom neki skrivni pomen. Najvažnejši »cinkice« so pa kajpada pismeni, to se pravi napisana ali narisana znamenja na hišnih vratih, na naslonih klopi v javnih parkih, na mostovih, na ograjah vrtov itd.: sama skrivna znamenja, s katerimi berači in postopači sporočajo svojim pajdašem množico drobnih reči, ki jih je treba vedeti o dotičnem kraju, hiši itd., in o nevarnostih, ki jih utegnejo tam čakati.

Glede izvira besede »cinkice« in njenih odvedenk so mnenja zelo deljena. Drži le to, da ni ta »cinkice« prav nič v sorodu s kovino, na katero spominja s svojim imenom. Najbrže izvira »cinkice« iz zastarele besede »Zinker«, ki je v stari nemščini pomenila krvnika. Saj je znano, da je spadalo njega dni med rabljeve dolžnosti tudi to, da je zločincu vžgal v telo sramotna znamenja. »Cinkice«, ki jih danes najpogostejše uporabljajo poklicni »pocestneži«, so po tem takem samo nadaljevanje prakse nekdanjih »zinkerjev«.

»Cinkice beračev, postopačev in krošnjarjev služijo njihovim tovarišem za kavičpot in povedo, ali je kaj upanja, da se bo tam in tam kaj dobilo za v žep ali za pod zob. Dalje povedo, ali je treba milo prositi in se morebiti sklicevati na pohabljenost, ali je boljše pobožno moliti, ali je pa treba energično terjati svojo »pravico«.

Če vam nekaj takih »cinkov«! Evo je na vratih narisana križ, pomeni: stanovalec je pobožen. Glej, da se boš primerno obnašal. Najbolje bo, če potrkaj s rožnim vencem v roki.

Poševen križ pomeni, da nimaš česa pričakovati, ker so stanovalci siromaki, ki bi skoraj sami potrebovali vbojame.

Dva križajoča se kvadrata: stanovalec je plah človek. Zato nastopi predrznol. Prazen krog: tu boš dobil denar.

Krog in v njem pika: tu prebiva nekdo s policije. Če boš potrkal, utegneš priti za mesec dni na ričet.

Krog s premerom: denarja ne boš dobil, pač pa kosilo.

Pravokotnik s piko v sredi: stanovalec je sirovač.

Trije poševni križi drug pod drugim, zraven pa puščica, ki kaže recimo na drugi, srednji križec: v drugem nadstropju desno (ali levo, na katero stran pa kaže puščica) je vredno potrkati.

Narisana mačka: doma je samo ženska, toda ne zaupaj ji!

Narisano kladivo: dobil boš kaj za jesti, a zato boš moral prijeti za kakšno delo.

Dve prekrizani bergli: dobil boš kaj, če bodo mislili, da si pohabljenec.

Narisana rešetka: Pozor! Nevarnost! (Rešetka pomeni ječo.)

Cigani se sporazumevajo še na druge načine. Tako n. pr. razporede na poseben način kamenčke ob cesti, a celo s koščki slamice se znajo sporazumeti, ki jih na poseben način zlože v špranje med opeko in kamenjem zidov ali ograj pri hišah.

Časih boste opazili takole znamenje: daljša vodoravna črta, pódno dve krajši navpičnici, ki se je dotikata, nádnjo v sredi pa spet krajša navpičnica. To pomeni obtoženca na zatožni klopi in hoče reči: »Glej da boš odločno tajil in da ne boš ničesar priznal.«

Če sta pa na vodoravno črto postavljene dve kratki navpičnici od zgoraj, pomeni, da so dokazi tako hudi, da tajenje nič več ne pomaga in da je vse izgubljeno.

(Po stockholmskem »Dagens-Nyhetru«)

Poveljnica morskih razbojnikov

Dala je filmu slovo, šla v Sangaj in se poročila s kitajskim pomorskim častnikom, zdaj pa uganja morsko razbojništvo in je zadovoljna

V Čikagu, sredi novembra.

»Chicago Tribune« prinaša nenavadno zgodbo sicer malo znane ameriške filmske igralke, ki se z lepoto ni mogla pri filmu uveljaviti, zato je pa s svojo odločnostjo in pogumom na drugem polju dosegla toliko več: postala je namreč poveljnica kitajske ladje v Tihem oceanu.

Tej igralki je ime Mae Scott. Še pred nekaj leti je bila za statistko v hollywoodskih ateljejih, nazadnje pa za plesalko pri znanem režiserju MacSennettu. Toda nekega dne ji je postalo vsega tega preveč. Naveličala se je neprestanega zviranja v pisanih trikotjih in razkazovanja svojih nog, ker je izprevidela, da je pri filmu pač ne čaka bogzna kakšna kariera. Slišala je, da bi laže uspela v Sangaju; tam imajo baje dobre igralke prav lepe plače. Ni dolgo pomišljala in lepega dne je sedla na ladjo in se odpeljala čez Tih ocean.

V Sangaju, večmilijonskem vele mestu, kjer počno ljudje dovoljene in prepovedane reči, trgujejo z vsem, kar jim pride pod roke, mnogo zaslužijo in zapravljajo, pred vsem se pa gode za uživanje — tam v Sangaju je torej mlada Mae res hitro napravila kariero.

V nekem kabaretu na strehi velikega šangajskega hotela se je nekega večera seznanila s mladim kitajskim pomorskim častnikom, ki se je v plavalaslo Američanko tako zaljubil, da jo je pri priliki hotel imeti za ženo. In res sta se čez nekaj dni vzela.

Mož bivše filmske statistke je bil po-

veljnik kitajske torpedovke. Nekega dne, ko mu je bilo službe do vratu dovolj, je pa z vso svojo posadko zajadral med morske roparje in se jim pridružil. Njegova ladja je kmalu postala strah in trepet potnikov po vzhodnih morjih. Najrajši je mož plavalaslo Američanke odhajal na gusarske »odprave« na izliv Jangtsiangja.

Mae Scott, ki so jo na Kitajskem krstili za »Sveti cvet«, je s svojim možem delila vse nevarnosti roparskega življenja. Ko so njenega moža pri nekem spopadu ubili, je zato energično vzela v svoje roke poveljstvo nad ladjo in nadaljevala početje svojega moža.

Pred kratkim je režiser MacSennett dobil od svoje bivše plesalke pismo. Pisala mu je, da ga lepo pozdravlja, da se mu za vse zahvali, kar je zanj storil, hkratu mu pa odkrito pove, da je zanj življenje na roparski ladji dosti zanimivejše kakor v Hollywoodu.

MacSennett se je svoj biviši statistki zahvalil in ji želel mnogo sreče. Toda še preden je pismo prišlo v njene roke, je dobila brzojavko, ki jo je poslal ravnatelj neke druge filmske družbe. Povalil jo je v Kalifornijo z ladjo in vso njeno posadko vred in ji obljubil lep honorar, če bo igrala glavno vlogo v filmu »Gusarska kraljica«.

Kaj bo nekdanja statistka odgovorila, se še ne ve. Najbrže pa ne bo rekla ne; glavne vloge v filmu le ne kaže zavreči, pa naj bo človek v civilu še tak gusarski »suveren«...

Z letalom v samomor

Obupno dejanje zaljubljenega pilota. — Maščevanje nad osovraženim tekmečem

Delavci v kamnolomu Silviu, oddaljenem le nekaj kilometrov od Newyorka, so nenadoma pustili delo. Zagledali so namreč, kako so iz nekega letala, prav nizko letečega nad njimi, nenadoma udarili plameni. Trenutek nato je zagrmelo, da so se stresla okna okoliških barak, kaj nato je pa letalo začelo padati. Delavci so planili ven, zasedli motorna kola in odhiteli proti kraju, kjer je letalo strmoglavilo na zemljo, da pomagajo, če se da še kaj pomagati.

Toda kdo popiše njihovo presenečenje, ko so potegnili izpod razbitega letala kovinast kovčeg. Pri padcu se je kovčeg odprl in delavci so z grozo uzrli v njem moško truplo s popolnoma zmečkanom glavom. Vse je kazalo, da gre za strašen zločin.

Delavci so seveda takoj poklicali newyorško policijo, in že čez pol ure so prihiteli trije detektivji, policijski zdravnik in letalski strokovnjak, ki so vestno pregledali razbitine letala in trupli mrtvega pilota in moža v kovčegu. Skrivnostna nesreča se je zdela skoraj nepoisljiva, tedaj je pa eden izmed detektivov odkril pod zlomljenim propelerjem majhen, komaj viden predmet: dinamično patrono.

Ta patrona je pomagala, da so prišli stvari do dna.

Policija je poklicala na zaslišanje nekega Brugga. Na komisarijatu so mu povedali, da najbolje stori, če vse po pravici prizna, zakaj policija ima na razpolago štiri priče, ki soglasno trde, da so videli njega in njegovega prijatelja Simsona, kako sta nesla iz vile nekega Row-

landa v Newyorku težak kovinast kovčeg in ga natovorila na avto.

Brugg je izprevidel, da je res najbolje, če vse prizna, in je razkril nenavadno ugrabiteljsko dramo, kakršne policijska kronika doslej še ne pomni.

John Rowland, imovit trgovec, čigar truplo so našli v kovčegu pod razbitinami letala, se je pred dvema mesecema oženil z mlado vdovo. S tem si je pa nakopal smrtno sovraštvo pilota Simsona. Leto je bil eden izmed najposobnejših ameriških letalcev, zadnja leta je pa imel letalsko šolo. Ena izmed njegovih učenk je bila mlada dama, ki se je poročila z Rowlandom. Simson se je bil vanjo zaljubil in dolgo je sanjal o tem, da jo vzame za ženo. Toda ona mu je dan pred poroko dala košaro. Rekla mu je odkrito, da se bo poročila z Rowlandom. Ta njena izjava je bila smrtna obsodba za Rowlanda.

Simsonov ded in oče sta umrla v umobolnici. V duhu dedno obremenjenega človeka se misel na maščevanje lahko razvije do strahovitih oblik. Tako je bilo tudi pri Simsonu. Dal je svojemu prijatelju Bruggu sto dolarjev in mu rekel, naj napade njegovega tekmeča, ki ga je Simson strašno mrzil. To ni bilo težko, ker je Rowland stanoval sam s hišnikom v svoji villi.

Simsonov pajdaš je svojo žrtv oamnil s kloroformom, nato jo pa spravil v kovinasti kovčeg, na čigar pokrovu so bile napravljene luknjice, da je Rowland lahko dihal, nato so ga pa prepeljali na letališče.

Ko je bil kovčeg na letalu, se je Simson z drznim vzletom popel v zrak. Bil

Grof Monte Cristo

Roman

Napisal

Aleksander Dumas

64. nadaljevanje

Kdor bi bil takrat videl prokuratorja vsega srlega in majhnega, bi bil prepričan, da ni Villefort niti v sanjah mislil na tak razplet stvari. Nastop njegovega očeta se mu je že zato zdel izključen, ker se staremu Jakobincu nikoli ni zdelo vredno, da bi sinu pojasnil potek dogodkov; državni prokurator je zato živel v trdnem prepričanju, da je general de Quesnel padel kot žrtev zahrbtnega umora, ne pa v poštenem dvoboju.

Ta ledena odklonitev mladega moža, ki mu je dotlej izkazoval globoko spoštovanje, je Villeforta zadela na najobčutnejšem mestu: v njegovem ponosu.

Valentina je vsa srečna poljubila slabotnega starčka, ki jo je bil z eno samo besedico obvaroval osovražene ji poroke, nato se je pa hlastno poslovila in stekla ven. A ni šla v svojo sobo, temveč po stopnicah dol na vrt. Sredi vseh teh dogodkov, ki so podili drug drugega, jo je neprestano stiskal neznan strah za srce. Bala se je, da se bo zdaj zdaj prikazal Morrel, bled ko mrlič in grozeč.

In res je bil že skrajni čas, da je prišla k ograji. Morrel je bil namreč poln zlih slutenj sledil Francu in Villefortu in ga zalezoval še potem, ko je mladi mož odšel od Villeforta in se vrnil z Albertom in Chateau-Renaudom. Zdaj ni mogel več dvomiti. Odhitel je pred vrta, pripravljen na vse in trdno prepričan, da bo Valentina ob prvem prostem trenutku prihitela k njemu.

In ni se motil. Po dolgem čakanju je naposled pričakal toli znan mu postavo.

»Rešena!« vzklikne Valentina, komaj da ga je zagledala.

»Rešena!« ponovi nejeverno za njo Morrel. »Kdo te je rešil?«

»Moj ded. O, Maksimilijan, do smrti mu bom hvaležna!«

»A kako je to napravil?« bi rad vedel Morrel.

Valentina je že odprla usta, da bi mu vse povedala, tedaj se je pa spomnila, da nima pravice izdati dedovo skrivnost.

»Pozneje ti bom povedala,« reče po kratkem obotavljanju.

»Kdaj?«

»Ko bom tvoja žena.«

Te besede so Morrela potolažile, da ni več silil vanjo. Ko mu je še obljubila, da lahko drugi ve-

je to njegov poslednji polet. Hotel je namreč iti v smrt skupaj s svojo žrtvijo, ki je onemoglo ležala v kovinastem kovčegu. Ko je že pustil Newyork daleč pod seboj, je na njegov pritisak udarila električna iskra in prihodnji trenutek je bilo letalo v plamenih. Nekaj sekund nato je bila strašna tragedija dopolnjena.

čer spet pride, se je ves srečen poslovil.

Med tem je Villefortova žena, ki ji je bil mož že povedal, da se je poroka razdrila, stopila h gospodu Noirtierju. Starec jo je pogledal z mračnimi očmi kakor po navadi.

»Ne bom vam pravila, da Valentinine mojitve ne bo,« ga ogovori mlada žena. »Vedeli ste to prej kakor mi.«

Starec se ne zgane.

»Niste pa vedeli, da sem jaz zmerom nasprotovala tej poroki.« Noirtier pogleda snaho kakor človek, ki pričakuje pojasnil.

»Ker iz te poroke torej nič ne bo, sem prišla k vam, da vas nečesa prosim, česar ne moreta storiti ne moj mož ne Valentina.« Noirtierjeve oči jo vprašujoče pogledajo.

»Prihajam vas prositi,« povzame Villefortova žena, »da prekličete svojo oporoko in spet postavite svojo vnukinjo za glavno dedično. Jaz, ki od tega nič nimam, sem pač upravičena za lakšno prošnjo.«

Noirtier nekaj časa ne ve, kaj bi. Na tihem išče nagibe snahine prošnje, pa jih ne najde.

»Ali se smem zanesiti, da boste moji prošnji ustregli?«

»Da,« pritrdijo starčeve oči.

»Hvala vam. Dovolite mi, da se poslovim.« S temi besedami pozdravi gospoda Noirtierja in odide.

In res je dal stari Noirtier že drugi dan poklicati notarja in napisati drugo oporoko. V njej je vse svoje premoženje zapisal Valentinu — pod pogojem, da ostane do njegove smrti pri njem.

Med tem ko je šel pri Villefortovih nameravani zakon v kose, je obiskal Monte-Cristo, kakor je obljubil, grofa Morcerfa. Le-ta se je koj po odhodu svojega gosta oblekel v generalsko uniformo in si obesil nanjo vsa odlikovanja in vse križce, kar jih je premogel. Nato je velel zapreči. Odpeljal se je k Danglarsu.

Bankir je ravno delal mesečni obračun. Zadnje mesece to ni bil ravno čas, ko bi ga človek dobil pri dobri volji. Ko je Danglars zagledal svojega prijatelja, je nabraj obraz v resne gube in se hladno vzravnal v naslanjaču.

Morcerf, drugače tako nepristopen, je pa ravno nasprotno, toplo in prijazno pozdravil. Trdno prepričan, da ga bo bankir z veseljem sprejel, je šel brez ovinkov, kar naravnost na cilj.

»Evo me, gospod baron. Že nekaj časa nisva govorila o ...«

Morcerf je mislil, da mu bo baron veselo planil naproti. Toda Danglars je ostal v naslanjaču, še hladnejši in nepristopnejši. Morcerf je obstal sredi stavka.

»O čem nisva govorila, gospod grof?« vpraša bankir, kakor bi si zaman prizadeval dognati, kaj ima grof v mislih.

»Saj res,« vzklikne Morcerf, »formalist ste in gledate na zunanjo obliko. Prav. Potrudi se bom, da vam ustrezem.«

S temi besedami vstane in se prisili k nasmehu. Nato se globoko prikloni in reče:

»Gospod baron, usodim se vas prositi roke vaše hčere gospo-

Viljem II. v Monte-Carlu

London. — Dolgoletni krupje igralnice v Monte-Carlu, Paul de Ketchiva po imenu, je pravkar izdal svoje spomine. Med njimi priobčuje par zelo zanimivih stvari, ki jim je bil priča za svojega dvajsetletnega službovanja v igralnici.

Tako piše, da je bivšemu nemškemu cesarju neki profesor Schott iz Heidelberga prinesel na uho, da je izumil nezmožljiv sistem, kako se da zanesljivo dobiti pri igranju v Monte-Carlu. Viljem II. je profesorju verjel — kaj mu ne bi: saj je nemški profesor najsolidnejše bitje na zemeljski obli! — kupil njegov »patent« in se nato incognito odpravil v Monte-Carlo. Tam je pri priči preizkusil profesorjev patent in svojo srečo — in odšel iz igralnice za sto tisoč frankov... lažji.

Nekemu angleškemu inženjerju, Jagers po imenu, se je pa posrečilo banko razbiti. Napravil je takole: prišel je v igralnico s celo kopo svojih ljudi in jim naročil, da morajo več dni po vrsti zapisovati vse številke, ki pridejo pri ruleti na dan. Tako je dognal, da pridejo nekatere številke pogostejše kakor druge, in nato šele je začel igrati. V treh dneh je spravil v žep tri milijone predvojnih frankov.

General Ludendorff je nekega dne dobil 150.000 frankov, zato jih je pa slavna igralnica Sara Bernhardova takisto v enem samem dnevu en milijon izgubila in si je nato hotela vzeti življenje. Znani industrijec André Citroen je pa nekoč trikrat po vrsti isti večer razbil banko.

Sanatorij za ptičke

Mesto Houston v Texasu (USA) se lahko ponaša, da premore bolnico za ptičke, kakršne nima nobeno drugo mesto na svetu. Ta bolnica, ki jo je ustanovila in jo vodi gospa Marjory Shearjeva, je urejena po vzoru najboljših kliniki, s katerimi razpolagajo človeški bolniki.

V tej bolnici vidiš na stotine ptičkov; ene so prinesli skrbni redniki, ker so jim zboleli, druge so pa lastniki samo spravili v varstvo za nekaj dni, če so kam odpotovali.

Bolnica ima tudi operacijsko dvorano. Preden bolno živalco operirajo, jo uspavajo s primernim uspavalnim sredstvom, da ne čuti bolečin.

Nekega kanarčka, ki si je zlomil nožico, ko je veter prevrnil njegovo kletko na tla, je gospa Shearjeva z uspehom operirala. Najprej ga je uspavala, nato mu zavrnila nožico in mu jo vteknila v stekleno cevko. Čez štirinajst dni je bil ptiček zdrav.

Pri drugi priliki si je neki kanarček razklal kljunček. Gospa Shearjeva mu ga je dela v mavec in je ves teden hranila ptička s cevko, po kateri mu je spuščala pičo v kljunček.

Mnogo ptičkov morajo v tej bolnici zdraviti zaradi slabe prebave, ker jim lastniki dajejo preveč piče ali pa premalo, ali pa takšne, ki jim ne prija.

Tako je neki prekrasen črno-rumen kanarček prišel ob vse perje, ker so mu dajali preveč zanj škodljivega zrnja. Morali so mu vbrizgati posebno cepivo in mu zapisati strogo dieto.

Mnogim pticam morajo zdraviti žleze. Gospa Shearjeva je zanje odkrila poseben sirup, ki dobe od njega ptice-pekve čistejši glas.

Gospa Marjory Shearjeva se je začutila poklicano za zdravnico živali, ko ji je bilo komaj osem let. Takrat je opazila, kako se neki piščanec duši, ker je požrl iglo. Kot osemletno dekletce ga je Marjory rešila na iznajdljiv način: prerezala mu je grlo, mu potegnila iglo ven, nato pa grlo spet zašila.

Banka Baruch

15, Rue Lafayette, PARIS

Odpremija denar v Jugoslavijo najhitreje in po najboljšem dnevnem kurzu. — Vršni vse bančne posle najkulantneje. — Poštni uradi v Belgiji, Franciji, Holandiji in Luksemburgu sprejemajo plačila na naše čekovne račune: Belgija: št. 3064-64, Bruxelles; Holandija: št. 1458-66, Ded. Dienst; Francija: št. 1117-94, Paris; Luksemburg: št. 5967, Luxemburg. — Na zahtevo pošljemo brezplačno naše čekovne nakaznice.

Danes slovi gospa Shearjeva po vseh Združenih državah. Rešila je življenje že tisočem in tisočem ptičkov, naj si že bodo piščanci, ki jih avto oplazi, napačno krmljeni kanarčki ali pa ranjene lastovice.

(Po detroitskem tedniku „American Weekly“)

Z zlomljeno nogo prvi na cilju

London. — Na neki dirki v Worcesteru je jockey zmagojučega konja nenadoma opazil, da žival popušča. Toda takoj se je spet opomogla, brez hibe preskočila poslednje tri zapreke in zdrvela kot zmagovalka skozi cilj — tam se je pa zgrudila na tla.

Tedaj so videli, da si je konj zlomil zadnjo nogo in dirkal dalje le še po treh nogah do cilja — vztrajajoč do smrti.

Palica mu je rešila življenje

Bombay. — V Benaresu, svetem mestu Indov, je neki Anglež stopil k odvetniku, da bi z njegovo pomočjo dobil posojilo na veliko posestvo. To posojilo je bilo za Angleža in za njegovo družino edina rešitev v stiski, v katero je bil zašel.

Toda v svojo neizmerno grozo je Anglež izvedel, da je njegovo posestvo z dolgovi že preobremenjeno in da ne more nanj dobiti niti počenega groša hipoteke.

Ta novica je spravila Angleža na rob obupa. Začele so se mu tresti roke in iz trepetajoče desnice mu je padla palica na tla. Palica je imela dragoceno kljuko iz ahata; ta kljuka se je na tleh razbila na tisoč koscev, iz nje se je pa skotalilo po tleh deset prekrasnih črnih biserov. Ti biseri so bili dosti več vredni, kolikor je Anglež upal dobiti posojila na svoje posestvo. Tako je njega in njegovo družino v doslovnem pomenu rešila njegova palica.

Pridna gospodinja skrbi, da so člani njene družine vedno krepki in zdravi. Zato jim nudi za zajtrk skodelico kakava. Posebno slasten in tečen je Mirim kakao, ki ga dobite pri vsakem trgovcu. Zavitec Mirim kakava za štiri osebe velja samo Din 1.—.

Pred oltarjem pretepena

Newyork. — Dvajsetletni študent Robert Sharker se je zaljubil v lepo in bogato Normo Bellovo, ki ji ni bilo niti šestnajst let. Vzlic temu je Robert stopil k njenima roditeljema in ju pogumno prosil za roko lepe Norme. Kajpada sta ga pri priči postavila na hladno. Ko je prišel domov, se je ogorčeno pritoževal pri svojih starših, kaj se mu je zgodilo, a tudi onadva se nista zavzela zanj, temveč sta dala roditeljema lepe Norme popolnoma prav.

Toda mlada zaljubljenca nista odnehala. Izvedela sta, da se v državi New-Jerseyu lahko tudi mladoletni poroče brez dovoljenja svojih staršev. Tako sta nekega lepega dne naročila avto in se odpeljala v New-Jersey na poroko.

Njuni starši pa niso držali križem rok. Izvedeli so, da se je mladi par na vrat na nos odpeljal v New-Jersey — hajd, pa so še oni najeli avto in ga pognali na zasledovanje.

Toda ko so prišli v New-Jersey, je duhovnik ravno končaval poročni obred med Robertom in Normo. Ogorčeno so starši planili pred oltar in začeli pretepati neposlušna otroka. Robert je spravil par klofut od svojega očeta, Normina mati je pa na hrbtni svoje hčerke zlomila svoj dragoceni dežnik.

A kaj so hoteli — poroka je bila že opravljena! Morali so vgrizniti v kisljo jabolko. Po dobljenih batinah se je mladi par odpeljal s svojimi starši domov in v

Nič ji ne pomaga, če se še bolj drži in skriva — umazanost v perilu. Bela in gosta pena Zlatorog-ovega mila jo gotovo najde, raztopi in odplavi. Zato vse vpitje nič ne pomaga: Kdor hoče poceni prati in imeti belo in duhteče perilo, mora prati z Zlatorogom! V Zlatorogu tiči vsa tajna in umetnost imeti snežno belo in trdno perilo. Gospa, poskusite tudi Vi prati z Zlatorog-ovim milom in kmalu bosta nerazdružljiva prijatelja. Zlatorog-ovo milo je res dobro in domače. Zato zahtevajte pri svojem trgovcu vedno le Zlatorog-ovo milo!

Newyorku so v vsej naglici priredili ženitovansko pojedino.

Zdaj mladi par z zadovoljstvom pripoveduje, da so mu »poročne batine« najlepši in najslajši spomin, ki ga bosta ohranila do konca dni.

Nezakonskega sinčka vrgla v morje

Carigrad. — Na morju blizu Carigrada se je zgodil zverinski zločin. Brezsrčna mati je vrgla svojega nezakonskega sina v žrelo morskim volkovom.

Aiša — klicali so jo »lepo Aišo« — je bila doma iz Inebola v Mali Aziji. Spela se je z nekim Hašimom in povila sinčka. Mlada zaljubljenca sta takoj po otrokovem rojstvu pobegnila v Carigrad in si najela stanovanje ob Bosporu. Deček je rasel in zrasel v čednega dveletnega fantiča. Bil je pa nekam bolehen in je pogosto jokal. Nervozni ljubček ni mogel prenašati neprestanega otrokovega vekanja. Zaljubljenca sta se zato mnogokrat ostro sporekla. Fant je očital dekletu, da je ničvredna mati, če ne zna utesiti sina. Lepega dne je bilo Aiši teh hudih očitkov dovolj. Vzela je sinčka v naročje in se odpravila k svojemu očetu. V krogu svojih domačih je kmalu pozabila sirovega ljubimca. Toda lahkoživa žilica ji ni dala miru. Pričela je ljubimkati z nekim Mehmedom, ki ji je celo obljubil, da se poroči z njo, če se odkriža otroka.

Aiša ni dolgo premišljevala. Lepega dne je sedla na parnik in vrgla v temi otroka čez palubo v razbesnele morske valove. Nihče ni opazil njenega zločina. Ko so se pa potniki izkrcali v končnem pristanišču, je neki gospod, ki je lepa Aiša zbudila njegovo pozornost, opazil, da je dekletu izstopilo samo, čeprav se je točno spomnil, da se je vkrcala z otrokom vred. Stopil je k prvemu stražniku in mu izrazil svoj sum. Stražnik je dekletu prijel in jo odpeljal na policijsko ravnanje. Tam je h koncu hladnokrvno priznala svoj zverinski zločin.

Lepa Aiša je sedela na zatožni klopi popolnoma ravnodušno. Morilka ima komaj 18 let. Ves čas razprave ni niti trenila z očmi. Cinično je priznala vse. Niti takrat ji ni šinila kri v glavo, ko je državni pravdnik zahteval smrt na vešalih.

Po posvetovanju sodnikov in prisodnikov je predsednik sodišča razglasil obsodbo: Zverinska mati je dobila zaradi mladoletnosti namestu vrvi okoli vratu, 24 let težke ječe.

Rossini in njegov spomenik

K slavnemu skladatelju Rossiniju je nekoč prišlo odposlanstvo njegovega rodnega kraja Pesara in mu sporočilo, da mu mislijo postaviti na glavnem trgu spomenik.

»Koliko denarja bi za to žrtvovali?« je vprašal skadatelj.

»Šest tisoč lir je določil odbor,« je odgovoril vodja odposlanstva.

»Veste kaj, spoštovani someščani? Nekaj bi vam predlagal, pa mislim, da bi bilo vam in meni v korist. Mislim, da je škoda izdati toliko denarja za kamen. Verjemite mi, res ni vredno. Zato spravite tri tisoč lir in jih porabite za druge namene, drugih tri tisoč pa dajte meni, in se rade volje obvezem, da pridem vsako leto na semanj dan in se postavim na primeren podstavek. Tako me bo lahko vsakdo občudoval, komur so takšne reči v zabavo.«

Kadar so ženske že vse druge igrače potle, se spravljajo na ugonabljanje mož. Otto Arnold.

Novela „Družinskega tednika“

Samo ena kaplja krvi

Napisal R. T. Steantrop

Magdalena si je česala pred zrcalom svoje dolge kostanjeve lase. V zrcalu je videla vso opremo sobe; bila je popolnoma gladka, v modernem slogu, le posteljica v baročnem slogu je stopala iz tega okvira.

V posteljici je ležal dojenček. Sobno okno je gledalo na jug čez vrt, kjer so cvetela oranžna drevesa, in oranžna drevesa so tudi obrobila prostrana bombažna polja, ki so spominjala na zasneženo ravan.

Ko si je Magdalena počesala lase, je vstala. Bila je še slabotna in nekam negotova na nogah, saj je bilo šele štirinajst dni, kar je mali zagledal luč sveta. Počasi je stopila k posteljici in dvignila sinčka iz nje. Mali je le za sekundo odprl oči in jih takoj spet zaprl ter mirno in zadovoljno dalje spal.

Mlada mati ga je položila nazaj v posteljo, s svojo lepo belo roko pobožala otročička po obrazu in se zatopila v misli. Tako je stala nekaj časa in venomer je morala primerjati svojo polt z otrokovo.

Potem se je počasi obrnila in se zagledala skozi okno. Star črnc je ravno nesel vodo od vodnjaka, pred kuhinjskimi vrati je pa sedela neka stara črnka in lupila krompir. Kamorkoli je Magdalena pogledala, na polja, na vrt — povsod so sedeli črneci, sami črneci.

Solze so stopile mladi materi v oči, ko je pogledala spet k posteljici. Zdajci so se odprla vrata. Magdalena je poljubila otroka na čelo in šla svojemu možu naproti.

Julian Forgu je bil visok, močan mož z zraslimi obrvmi in črnimi zalizci. Imel je velike temne oči.

Poljubil je svojo ženo, stopil k postelji, vprašal, kako gre otroku, in se sklonil, da bi ga poljubil. Magdalena je gledala čez njegova ramena, kako je približal roko otročičkovemu obrazu in ga pozorno opazoval.

Potlej se je pa nenadoma vzravnaval in vprašal s čudno pridušenim glasom: »Magdalena, kaj se je zgodilo z najinim sinom?«

Mladi ženi je bilo, kakor da bi jo kdo stisnil za vrat. Niti toliko ni mogla, da bi ga vprašala, kaj prav za prav misli.

Julian je začel razburjeno hoditi po sobi sem in tja, potem se je pa tudi on ustavil pred oknom in zastrmel v črnce pri delu. Zdajci se je obrnil in dejal: »Jutri stopim k dr. Villerju. S trdimi koraki je odšel iz sobe, ne da bi bil svojo ženo ali otroka le še pogledal.

Magdalena je ostala sama, vsa objokana.

Drugi dan popoldne je prišel dr. Viller. Odpeljali so ga najprej k otročičku, nato pa v Julianovo sobo. Magdalena se ni mogla premagati in je prisluškovala pri vratih.

»Moj sin je črnc, kajne, gospod doktor? Kako naj si to razložim?«

»Na Kubi ni to nič čudnega, ljubi moj Forgu,« je odgovoril zdravnik.

»Že res... toda kako naj bo moj sin črn, če pa moja žena ni...«

Zdravnik ga je presekal: »Ni vam

treba dvomiti o svoji ženi. Povejte mi pa, kaj veste o njenem poreklu.«

»Poznal sem samo njeno pokojna roditelja; oba sta bila belca.«

»Ali ni nemara kdo iz njene družine izvirjal od črncev?«

»Ne, ne vem.«

»Brez dvoma se je morala nekoč kri pomešati, zakaj nič nenavadnega ni, da črna polt še po treh rodovih udari v rodbini samih belcev na dan.«

»Moj Bog!« je kričnil Forgu.

»Ne jemljite si tega tako k srcu, prijatelj,« ga je skušal zdravnik potolažiti. »Kaj vam mar barva, če pa veste, da je vaš pravi, rodni sin.«

Magdalena ni mogla več prisluškovati. Vsa strta se je zgrudila ob postelji na tla. Drugo jutro ji je črna služkinja prinesla pismo od moža. Brala je:

Ljuba Magdalena!

Zdravnik mi je sicer vse pojasnil in jaz ti ničesar ne očitam, ker sem prepričan, da nisi prav nič kriva. Vzlic temu mi pa spoštovanje do moje rodbine in mojih prednikov brani priznati tega otroka za svojega.

Da bova laglje prebolela ločitev, se odpeljem v Havano. Zdravnik in odvetnik bosta vse uredila, kar je treba med nama urediti. Verjemi mi, da je tudi meni hudo, a ne morem drugače.

Julian.

Magdalena je obupno zaihtela.

Teden dni nato se je Julian vrnil. Zdel se je postaran za deset let. Globoke brazde so se mu bile zarezale v čelo in osivele obrvi so mu senčile oči. Govoril ni z nikomer. Le črna služkinja je imela toliko poguma, da je stopila k njemu.

»Milostljiva gospa se je odpeljala z otrokom in se nikdar več ne vrne!« je povedala.

Kmalu nato so v hiši govorili, da se misli Forgu za zmerom odpraviti s Kube in preseliti v Evropo. Te glaso so še potrjevale njegove priprave za odhod.

Ko je Julian urejal svoje stvari in jih spravil v kovčge, je sklenil se-

žgati vse stare papirje in pisma. Sam si je zanetil ogenj v peči, ostal do ranega jutra v svoji sobi in pregledoval papirje, ki jih je namenil ognjenim zubljem.

Prva pisma, ki so mu prišla v roke, so bila Magdalenina nanj in njegova Magdalenini. Potlej je našel sveženj starih računov, pogodb in poslovnih pisem; brez pomišljanja jih je vrget v ogenj.

Naposled je odprl še poslednjo kaseto, ki jo je imel še od staršev. Bila je do roba polna starih, že čisto porumenelih listin in pisem. Med njimi je bil tudi svežnjič najfinejšega pisemskega papirja, še zmerom dehtčega po sivki. Julian je razmotal trak okoli svežnja in začel pisma čitati, drugo za drugim. V vseh je spoznal rokapis svojih staršev, datum na njih mu je pa pravil, da segajo trideset let nazaj.

V enem teh pisem je našel ovenelo vrtnico. Pismo je bilo od njegove matere, ki se je takrat mudila v Evropi in je bila zelo bolna. Julian je bral:

Ljubi moj Anton!

Kako srečna bi bila, če bi mogel ti biti pri meni. Zdravnik mi je sicer prepovedal pisanje, pa ti vendarle pišem, ker je nemara to moje poslednje pismo nate. Zelo slabo se počutim in komaj držim pero v roki. Toda moram, še enkrat moram dati svojemu srcu, da izpregovori. Popolnoma ti zaupam, da boš najinega sina dobro vzgojil, saj vem, da ga prav tako goreče ljubiš kakor jaz. Toda mirneje bom umrla, če mi prisežeš, da boš vse storil, da Julian nikdar ne izve skrivnosti mojega porekla. Rotim te, obljubi mi to, dragi Anton. Julian ima belo polt in je popolnoma podoben tebi. Tako mu ne bo nikdar prišla na um domneva, da je v žilah njegovega deda po materi tekla še kaplja črnske krvi...

Ko je Julian prebral dotod, mu je glava težko omahnila na mizo. Njegova kri torej in ne kri njegove uboge žene je bila pomešana s črnsko, on je pa siroto pahnol od sebe! Toda zdaj ne more več nazaj, ločitev je sodno izvršena, kocka je padla! Tako bo do smrti vlekel svojo skrivnost s seboj — — —

KROJAČ

Madžarski napisal Aladar Laszlo

V tretjem nadstropju stanovanjske hiše živi v stanovanju, sestoječem iz sobe in kuhinje, siromašen krojač. Navadno pošilja k njemu svoje obleke likat ali pa kaj malega popravljat.

Zadnjič sem ga spet poklical, naj pride po nekaj oblek, da jih bo zlikal. Krojač je prišel in obleke skrbno zavil v papir. Radovedno sem ga opazoval. Njegove hlače so cvetele, podloga njegovega suknjiča je bila raztrgana, na levem komolcu je pa imel precejšnjo luknjo.

»Veste kaj,« sem mu rekel, »ali vas ni sram, da hodite kot krojač tako razcapani? Zakaj si pa suknjiča ne zakrpate?«

Skromno in žalostno je odgovoril:

»Gospod, tudi za krpanje je treba nekaj blaga... Čeprav sem sam krojač, me pride tudi delo na svojih dvajset di-

narjev. Toliko si pa ne morem odtrgati.«

Stisnil sem mu 20 Din v roko: »Náte, prijatelj. Kupite si vse potrebno in zakrpajte si suknjič. Ne bi vas hotel še kdaj videti tako raztrganega.«

Krojač se je ganjeno zahvalil in denar spravil. Ko mi je čez dva dni prinesel zlikane obleke, sem osupnil: svoje obleke si ni bil še nič popravil. Na komolcu je še zmerom bleščala velika luknja, hlače so cvetele, podloga raztrgana — natanko tako kakor pred dvema dneva. Poklical sem ga na odgovor, on mi je pa mirno pojasnil:

»Veste, gospod, saj sem imel najboljšo voljo. Računal sem in meril, koliko blaga in koliko časa mi je treba za krpanje. In reči moram, da tega dela, kakor mi je žal, ne morem napraviti za dvajset Din...«

GROF MONTE-CRISTO

Nadaljevanje s 3. strani

dične Evgenije za svojega sina grofiča Alberta.«

Toda bankir ne samo ne povabi svojega gosta, naj sede, temveč še bolj naguba čelo in počasi odvrne:

»Preden vam odgovorim, gospod grof, moram premisliti.«

»Premisliti?« osupne Morcerf. »Saj ste za premislek imeli vendar dovolj časa osem let, odkar sva prvič o tem govorila.«

»Gospod grof,« odgovori Danglars, »dosikrat se zgodi, da mora človek kakšno stvar še v drugo premisliti.«

»Ne razumem vas, gospod baron.«

»Reči hočem, da so se razmere v zadnjih štirinajstih dneh...«

»Oprostite — ali se ne greva slepe miši?«

»Zakaj?«

»Mislim, da bi bilo pametno, če bi odkrito govorila.«

»Tudi jaz tako mislim.«

»Ali poznate gospoda Monte-Crista?«

»Seveda ga poznam,« odvrne Danglars. »Saj ga štejem med svoje prijatelje.«

»Ali mu niste ondan rekli, da nekam preveč oklevam zastran te poroke?«

»Sem.«

»Nu, zato sem prišel. Kakor vidite, nisem pozabil. Prihajam vas namreč terjati, da izpolnite svojo obljubo.«

Danglars ne odgovori.

»Ali so se vaši nazori tako nenadoma izpremenili?« vpraša Morcerf. »Ali ste me pa samo zato poklicali, da bi me ponižali?«

Danglars je izprevidel, da se utegne zanj slabo končati, če bo nadaljeval razgovor v tem tonu.

»Gospod grof,« reče zato, »razumem, da vas moje vedenje čudi. Toda verjemite mi, da mi takšno vedenje nalagajo posebne okoliščine.«

»Besede brez vsebine, dragi gospod. Z njimi lahko krmite koga drugega, ne pa grofa Morcerfa. Če pride mož, kakršen sem jaz, k drugemu možu, da ga spomni dane besede, le-ta pa te besede ne izpolni, ima vsaj pravico terjati tehtno pojasnilo.«

Danglars je bil strahopetec, a ni maral tega pokazati. Način Morcerfovega govorjenja ga je razdražil.

»Takšno pojasnilo tudi imam.«

»Govorite jasneje.«

»Imam vzrok, a ga je težko navesti.«

»Ne, s tem se ne dam odpraviti. Zaenkrat vidim samo to, da odklanjate zvezo z mojo rodbino.«

»Nikakor ne!« odvrne Danglars. »Samo poslednjo besedo bi rad odložil.«

»Pa vendar ne mislite, da bom potrpežljivo čakal, kdaj se mi blagovoli vrniti vaša naklonjenost?«

»Če ne morete čakati, si pa mislite, da je najin dogovor razdrt.«

Grof se ugrizne v ustnice do krvi. Toda takoj se spomni, da bi se samo osmešil, če bi pokazal svojo užaljenost.

»Ljubi gospod Danglars,« reče nato, »že dolgo let se poznavam

Knjige niso moralne ne nemoralne. Knjige so samo dobro ali slabo pisane. Nič drugega. Oskar Wilde.

Lepota Vas privede do uspeha,

vztrajno negovanje pa do lepote.

O pravilnem negovanju obraza

Vas pouči

izuč. kozmetičarka **Darinka Vdovič, Ljubljana, Gradišče 4**

od 10—12 in od 3—7.

in zato se pač spodobi, da sva malo obzirnejša drug z drugim. Odgovor ste mi dolžni; mislim, da je pač najmanj kar morem zahtevali, da mi poveste, kateri nesreči se mora moj sin zahvaliti za izgubo vaše naklonjenosti.»

»Ne gre za vašega sina osebno — več vam ne morem povedati,« odgovori predrzno Danglars.

»Za koga pa?« vpraša Morcerf in vsa kri mu izgine s čela. Danglarsu to ni ušlo. Trdo mu pogleda v oči in pravi:

»Zahvalite se mi, da vam ne odgovorim jasneje.

Morcerf vztrepeta od pritajenega gneva.

»Pravda imam zahtevati od vas natančno pojasnilo. Ali imate kaj proči moji ženi? Ali vam moje premoženje ni zadostilo veliko? Ali vam moja politična smer ni všeč?«

»Ne, gospod. Nikar ne izprašuj! Zadovoljite se z odgovoritvijo. Saj se nam nikamor ne mudi. Moji hčeri je šele sedemnajst let, vašemu sinu pa ena in dvajset. Počakajva... Čas razkrije marsikaj. Dostikrat se čez noč razprše najhujša obrekovanja.«

»Obrekovanja, ste rekli?« vzklikne Morcerf mrliško bled. »Tak me obrekujejo?«

»Pustiva to, gospod grof!«

»Torej naj mirno vzamem vašo odklonitev na znanje?«

»Verjemite mi, meni je še mučnejša kakor vam. Svaščino z vami sem si štel v veliko čast, razdrtje poroke je pa za nevesto vselej hujša sramota kakor za ženina.«

»Prav. Pa pustiva to reči!« zaškrta Morcerf, pograbi rokavice in klobuk in odide.

Danglars je prav dobro opazil, da se Morcerf niti enkrat ni upal vprašati, ali ni morda on sam, Morcerf, vzrok razbitja poroke.

Prihodnje jutro je bilo Danglarsu prvo, da je zahteval časnike. Ko mu jih prineso, vse druge odloži in vzame v roke 'Impartial', čigar urednik je bil Beauchamp.

Hlastno ga razprostre, preleti naslove člankov in se naposled ustavi pri kratki beležki, ki se je začela z besedami: 'Iz Janine nam poročajo.' Danglars se zlobno zasmeje.

»Dobro je,« reče, ko je člančič prebral, in si zadovoljno pomane roke. »Tele vrstice o polkovniku Fernandu mi bodo po vsej priliki prihranile trud, da bi mu dajal podrobna pojasnila.«

Nekako ob istem času, to je okoli devetih zjutraj, se je ustavil pred Monte-Cristovo hišo na Elizejskih poljanah Albert de Morcerf. Obleden je bil črno in videti je bil zelo razburjen.

»Gospod grof je pred kake pol ure odšel,« mu pove komornik.

»Ali mislite, da ga dolgo ne bo nazaj? Moral bi z njim govoriti zaradi zelo važne reči.«

»Mislim, da se bo kmalu vrnil, ker je naročil, naj bo zajtrk pripravljen ob desetih.«

»Dobro, bom pa stopil malo po Elizejskih poljanah in se okoli desetih vrnil. Prosim vas, sporočite gospodu grofu, ko pride, da ga prosim za sprejem.«

Albert pusti svoj voz pred grofovimi stanovanjem in se odpravi na kratek sprehod.

Se nadaljuje na 6. strani v 4. stolpcu

Galeja Kleopatre

čudo starega veka

Ena sama slika je več vredna od tisoč besedi — tako po vsej pravici trdi kitajski pregovor. Kako upravičen je ta pregovor, se pa posebno vidi, če govorimo o živi sliki, to je o filmu. Tudi najbolj zgovorni popisi pogosto manj povedo od lepo predvajanega filma.

Iz popisovanja sodobnikov egiptске kraljice Kleopatre nam je znano, da je dvor v Aleksandriji silno ljubil sijaj in razkošje in da je bil rafiniran kakor je bil, pravo čudo tedanjega sveta. Posebna umetnija še za današnje pojme je bila pa Kleopatra galeja, na kateri je velika kraljica izvajala svojo prvo zmago (a samo z ženskim orožjem) nad sovražnikom, rimskim vojskovodjo Antonijem. Ta čudovita ladja, prava umetnina, je imela prostora za 4000 ljudi. 500 vesel iz čistega srebra jo je gonilo in ji podeljevalo hitrost do 5 milj na uro. Za krmilom sta stala dva krmarja pod streho, zgrajeno v obliki slonove glave iz suhega zlata. Da so mornarji z večjim veseljem veslali in se niso tako hitro upehali, so jim

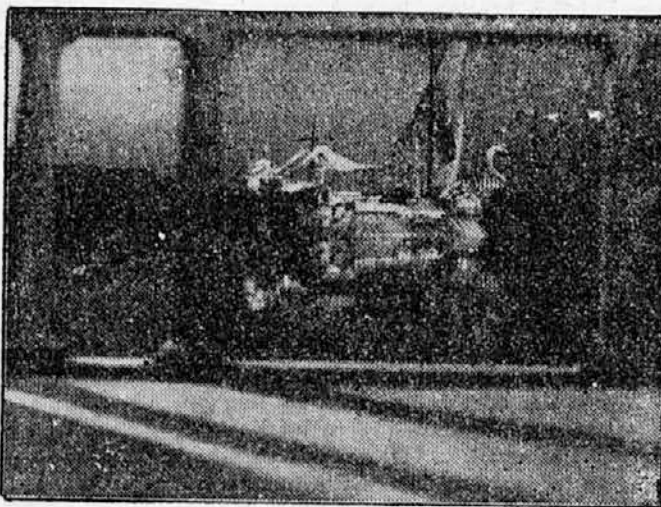
pa neprestano svirale deklice na flavte in harfe.

Nenavadno mikavna, a hkratu tudi težka naloga za tistega, kdor mora obnavljati zgodovino, je oživljanje tega čarobnega okolja. Novi Paramountov film »Kleopatra« je ves ta lesk in sijaj popolnoma verno podal. Za filmanje tega veličastnega dela so zgradili ladjo po zgodovinskih podatkih, sprejemna dvorana egiptске kraljice je bila prav tako izdelana in prirejena po zgodovinskih podatkih (samo za ozadje te dvorane je moralo 600 pavov dati svoje perje). Cela armada izkušenih dekoraterjev, kiparjev in slikarjev je morala vse te stvari izdelati do najmanjše podrobnosti natanko tako, kakor so delali stari egiptski umetniki. In tako je ponovno vstala prava umetnina starinskega ladjedelstva tistih Egiptčanov, ki so bili pionirji ladjedelske tehnike.

Že leta 4000 pred Kristusom so Egiptčani pluli po Nilu, kakih tisoč let prej kakor Asirci, Babilonci in

Kitajci. Od Egiptčanov so se Feničani naučili gradnje ladij. Pri njih so se je naučili Kartazani, Kartagina je pa dala povod Rimljanom, ki se dotlej skoraj niso brigali za plovbo po morju, da so zgradili brodovje zoper Kartagino.

Neko kartažansko ladjo, ki je naselila na sipino, so Rimljani porabili za vzorec in zgradili po njej v dveh mesecih mornarico 120 ladij. Bili so tako drzni, da so se s to mornarico spustili v pomorsko bitko pri Liparjih. S pomočjo tega brodovja in novega izuma — mostov, ki so jih s svojih ladij spuščali na sovražne ladje in tako izpremenili pomorsko

bitko v kopno — se je Rimljanom posrečilo nasprotnika premagati.

Po končanih punskih (kartažanskih) vojnah je rimsko brodovje spet izginilo. Zgradili so ga ponovno šele, ko so morski roparji začeli oglašati promet med Rimljani in njihovimi prekomorskimi deželami. Julij Cezar je ustvaril takšno mornarico in porabil pri njej nov izum, orožje, s katerim so prestigili jadra sovražnih ladij in jim onemogočili manevriranje.

Za Cezarjem je zgradil Oktavian hitre ladje in z njimi odločil bitko pri Akciju v svojo korist. Tam je zmagal nad Antonijem in postal gospodar rimskega imperija.

In to največjo pomorsko bitko starega veka, ki je tolikšnega pomena za svetovno zgodovino — to bitko je rekonstruiral režiser Cecil B. de Mille za Paramountov film »Kleopatra«. Tako je postal ta film čudovita slika starega veka na vrhuncu njegove moči, pester izraz njegovega razkošja in tedanje vojne umetnosti.

spoznala pri filmanju francoske verzije filma »Dva v enem avtomobilu«. Zdi se, da jima je bilo dejanje tega filma tako všeč, da sta ga preizkusila kar v resnici.

Ufa je dovršila filmanje »Turandot«. Pod vodstvom Gerharda Lamprechta so sodelovali v filmu: Katice Nagy, Willy Fritsch, Inge Lish, Paul Kemp, Leopoldina Konstantin, Aribet Wäscher, Ernst Bahmer in Gerhard Damann. Film so izdelali tudi v francoščini. Zamenjali so razen Katice Nagy vse igralce.

V 24 URAH

barva, plisira in kemično čisti obleke, klobuke itd. Skrobi in svetlolika srajce, ovratnike, zapestnice i. t. d. Pere, suši, monga in lika domače perilo

tovarna JOS. REICH
LJUBLJANA

Nj. Vis. knez Pavle je odpotoval na poroko angleškega princa Jurija in grške princese Marine. Knez-namestnik bo v Londonu gost angleškega kralja.

Naša vlada je vložila v generalnem tajnistvu Zveze narodov v Zenevi noto, v kateri zahteva razčiščenje marsejskega atentata. Noti je priložila obširno spomenico z dokumentacijo o atentatorju in njegovih udeležencih. Svet Zveze narodov je sklenil razpravo o jugoslovanski noti odgoditi na januarsko zasedanje sveta. Med tem je pa tudi madžarska vlada vložila noto in zahteva kot stranka, ki jo jugoslovanska vlada najbolj bremeni, takojšnjo razpravo o jugoslovanski obtožbi.

Kardinal Gasparri, bivši vatikanski državni tajnik za zunanje zadeve, je pretekli teden umrl v Vatikanu v visoki starosti 82 let. Kot državni tajnik je uradoval od leta 1914. do 1930. Leta 1929, je s predsednikom italijanske vlade Mussolinijem podpisal v papeževemu imenu lateransko pogodbo.

Philippe Berthelot, bivši dolgoletni generalni tajnik francoskega zunanjega ministrstva in s tem tudi glavni mojster francoske zunanje politike med svetovno vojno in po njej, je umrl prejšnji teden v Parizu, star 68 let. Na vodilno mesto zunanje politike je prišel leta 1914. in je tam ostal do leta 1924. Po kratkem presledku je spet zavzel svoje mesto leta 1925. in ostal do lanskega leta, ko je dokončno odstopil zaradi bolezni.

Marconiana. Te dni je imel papež nagovor na udeležence evharističnega kongresa v Buenos-Airesu. Govoril je po radiu. Med drugim je tudi izrazil zadovoljstvo nad tem, da mu uspehi na polju radia omogočajo, da lahko govori kristjanom, ki jih deli od njega več oceanov. Ker je govoril latinski, latinščina pa kajpada še ni poznala brezžičništva, še manj pa izraz zanj, je moral papež skovati novo latinsko besedo za »radio«. Imenoval ga je »Marconiana«. Ta beseda bo torej v bodoče pomenila v latinščini »radio«.

Predor skozi Mont-Blanc. V Zenevi se je ustanovilo italijansko-francosko društvo za zgradbo 12 km dolgega predora skozi Mont-Blanc.

Zakaj se na Angleškem širi telefon. V septembru in oktobru se je na Angleškem prijavilo 95.000 novih telefonskih naročnikov. Ponekod je prirastek v teh dveh mesecih za 50 do 90% večji kakor prej v šestih mesecih skupaj. Da vzlic gospodarski krizi število telefonskih naročnikov narašča, je vzrok v tem, ker je poštna uprava pred dvema mesecema znižala instalacijsko pristojbino in telefonsko naročnino.

V Tirani je umrla mati albanskega kralja Zoga.

Glasbena Matica iz Ljubljane je šla pod vodstvom svojega predsednika dr. Ravniharja in opernega ravnatelja g. Polića na turnejo po Bolgarskem. V soboto je priredila svoj prvi koncert v Sofiji in doživela velik uspeh. Iz Sofije je Matica krenila v Plovdiv.

Avstrijski begunci (hitlerjevci) v koncentracijskih taboriščih v Varaždinu, Bjelovaru i. dr., se te dni odpravljajo na Nemško. Pred odhodom so priredili v Varaždinu poslovljni večer s koncertnimi točkami in povabili na prireditev tudi naše ljudi.

Matuška — smrt. Pretekli terek je sodišče v Budimpešti obsodilo Silvestra Matuško, znanega atentatorja na vlak pri Bia-Torbagyju na Ogrskem, na smrt na vešalih. Matuško je že avstrijsko sodišče obsodilo zaradi podobnih hudodelstev na šest let ječe. Ogrski državni pravdnik zdaj zahteva izročitev Matuške, da bodo mogli izvršiti nad njim smrtno obsodbo, toda Avstrijci ga najbrže ne bodo še izročili, ker še ni prestal njihove kazni.

Vera pomaga. Ondas so pripeljali v užhorodsko bolnico na Češkoslovaškem neko žensko, ki je tožila o hudih bolečinah v spodnjem delu života in venomer zatrpjela, da se ji premetavajo v trebuhu žive žabe. Tedaj je nekega bolniškega zdravnika prešinila dobra misel. Poslal je po tri žive žabe, bolnico kloroformiral in ko se je osvestila, ji je pokazal »zverinec«, ki jih ji je po njeni sodbi potegnil iz trebuha. Žena se je pri priči začutila zdravo.

Se nadaljuje na 6. strani

Filmske novice

Marta Eggerth je pravkar pričela filmati svoj najnovejši film »Njen največji uspeh«. Film režira v Berlinu Johannes Meyer. Glasbo je zložil Walter Grothe. Martin partner je Albrecht Schönhals, ki si je priboril v svojem prvem filmu »Knez Voroncov« velike uspehe. Komično vlogo igra znani dunajski komik Leo Slezak.

Willy Fritsch se ne bo poročil s plealko in igralko Dino Grace. Umetnica je časnikarje kar na kratko odslovila, ko so jo vprašali, kako in kaj je z Willyjem. Dejala, je, da je tako preobložena z delom, da niti ne utegne misliti na svoje lastno zasebno življenje. Kje neki bi našla čas za življenje v dvojci!

Annabella in Jean Murat sta se v Parizu vzela. Jean Murat je slavni francoski filmski igralec. Mlada zakonca sta se

Nadaljevanje s 5. strani

Moskva ima po štetju 1. januarja t. l. 3,613.000 prebivalcev, t. j. 2¹/₂krat toliko kakor leta 1913.

Nov most čez Donavo mislijo zgraditi, in sicer pri Oršovi. Gradila bi ga neka francoska družba in bi stal 300 milijonov frankov (okoli 900 milij. Din).

Berlin najnevarnejše mesto. Nemški časniki pišejo, da postaja nemška prestolnica čedalje nevarnejša, kar se prometa tiče. Dan za dnem se v Berlinu dogaja več prometnih nesreč; če pojde tako dalje, postane Berlin kmalu najnevarnejše mesto na svetu — ugotavlja »Berliner Tageblatt«.

Novo cesto od Kamnika do planinske koče v Kamniški Bistrici so na zelo svečan način odprli preteklo nedeljo. Poslej bo mogoče priti z avtom ali motornim kolesom iz Ljubljane naravnost do planinske koče v Kamniški Bistrici.

Asfaltno cesto iz Beograda v Zagreb bodo začeli graditi prihodnjo pomlad. Vlada je v ta namen odobrila kredit 800 milijonov dinarjev. Tudi iz Beograda v Subotico mislijo zgraditi asfaltno cesto, in sicer takisto že prihodnje leto. Tako bo dobilo dela več tisoč delavcev.

V framsko posojilnico so vdrli neznanji vlomilci. Odnegli so na srečo samo 2000 dinarjev.

V okolici Ljubljane zasleduje orožništvo neznanega moškega, ki straši ženski svet pri izletih na Sv. Katarino. Neznane preži samo na ženske, ki prihajajo posamič; prikazuje se jim namreč v Adamovi obleki s krinko na obrazu. Oblasti mislijo, da je mož duševno bolan.

Tekstilno tovarno dobi Ptuj. Neka češka tovarna se namreč pogaja z mestno občino, da bi preuredila bivši dominikanski samostan v tekstilno tovarno. Delo bi se začelo sredi januarja prihodnjega leta, v začetku bi bilo okoli 120 delavcev. Stvar je dozorala do banske uprave, ki ima odobriti pogodbo oziroma podeliti koncesijo.

Poročili so se: prof. Franc Grafenauer, predsednik proforskega združenja v Dravski banovini, z gđ. Lidijo Kačičevo iz odlične ljubljanske rodbine. Poročil ju je sam ljubljanski knezof dr. Rožman v škofijski kapelici, za priči sta bila pa ljubljanski zdravnik dr. Sporn in državni pravnik dr. Fellacher. — V Beogradu sta se poročila gđ. Ljubinka Simičeva, bči upokojenega generalnega ravnatelja ministrstva za agrarno reformo, in dr. Ivo Smrečnik iz Ljubljane. Mladima paroma želimo mnogo sreče v novem življenju!

Jubilej. 50letnico starosti je slavil pretekli teden ugledni mariborski trgovec Rado Lenard, solastnik veletrgovine Pinter & Lenard. Cestitamo!

Diplomirali so: za inženjerje elektrotehnike na ljubljanski univerzi gg. Franc Avčin iz Ljubljane, Rihard Pompe iz Ljubljane, Milan Jenčič iz Kočevja in Ante Radišić z Visa; za inženjerja kemije na univerzi v Gradcu g. Herbert Mader, sin ravnatelja tovarne za dušik v Rušah; večletni asistent na rudarskem oddelku ljubljanske univerze inž. Viktor Kersnič je pa napravil doktorsko diplomu in postal prvi doktor-inženjer rudarstva naše univerze. Naše čestitke!

Novi grobovi

V Ljubljani so umrli: splošno znani gostilničar Fran Kavčič, predsednik Gostilničarske zadruge in član Zbornice za TOI; ga. Marija Debeljakova, prodajalka, stara 52 let; Stanislav Javornik, pehotni poročnik, star 23 let; v bolnici: Franc Vervega, posestnik od Sv. Križa nad Jesenicami, star 61 let. — **V Mariboru:** Avgust Phillip, slikarski mojster, star 84 let; v mariborski bolnici: Kristina Petkova, 55 let stara viničarjeva vdova; zasebnica ga. Helena Jenčičeva, stara 61 let. — **V Pekrah pri Mariboru:** ugledni posestnik Stefan Brezovnik. — **V Celju:** Ivan Bračič, dolgoletni uradnik v odvetniški pisarni dr. Jura Hrašovca, star 71 let; ga. Antonija Urabičeva, roj. Vollmayerjeva, železostugarjeva žena; v bolnici: Fran Gračner s Čreta, star 77 let. — **V Gradcu:** ugledni ptujski veletrgovec Egon Schwab. Prepeljali so ga v Ptuj. — Pokojnikom večni mir, žalujočim naše sožalje.

Arhivi
pripovedujejo

Spomini dvornega norca

Grof, ki je v otroških letih pasel krave in ovce, potem pa postal norec na dvoru kralja Henrika IV. in veleugledna oseba. — Tragična smrt na cerkvenem pragu

Učenjaki trde, da prebiva velika nadarjenost samo eno nadstropje višje od blaznosti. To je rekel svoječasno tudi veliki nemški mislec Schopenhauer. Ta modrijanova trditev se pa prav tako lahko nanaša na norce kakor na norost. Tudi norec je sosed modrijana. Mnogo dvornih norcev v srednjem veku, ki so postali celo zgodovinske osebnosti, so nastopali v krinki naivnosti in bedaštva, toda za to krinko se je skrivala prava duševnost. In dvorni norci dostikrat niso bili samo odlični razveseljevalci kraljev, temveč pogosto tudi modri svetovalci.

Tako je bilo tudi s francoskim dvornim norcem vitezom d'Arbertom, ki je bil za vladanja francoskega kralja Henrika IV. (1589—1610) ena izmed najbolj priljubljenih osebnosti na dvoru. Vsi so vedeli, da piše d'Arbert natančen dnevnik o dogodkih na dvoru in da zapisuje vanj tudi svoja osebna opažanja. Toda noben smrtnik, niti sam kralj ni videl tega dnevnika, ker ga je d'Arbert ljubosumno skrival.

Vitez d'Arbert je bil leta in leta eden izmed najboljših prijateljev kralja Henrika IV. Že njegovi vrstniki so ga imeli za izrednega pametnjaka, najnovejša zgodovinska dognanja pa potrjujejo, da ta dvorni norec ne samo ni bil norec, temveč prvi in najintimnejši kraljev svetovalec. O mnogih bitkah in važnih državnih reformah na Francoskem se je kralj Henrik poprej posvetoval s svojim dvornim norcem.

Vse do danes spominov tega dvornega norca niso mogli najti. Šele zdaj je neki francoski zgodovinar po dolgem iskanju in zbiranju starih dokumentov srečno odkril več odlomkov Arbertovih spominov in izdal knjigo, ki kaže vladno kralja Henrika IV. v čisto novi luči.

Iz gradiva, ki ga je ta zgodovinar zbral, se opaža, da je med Henrikom IV. in njegovim prvim svetovalcem res vladalo pravo prijateljstvo. Toda knjiga nam tudi pokaže v popolnoma novi luči razmere na francoskem dvoru v tistem času. Večji del Arbertovih spominov je pisec našel v arhivu pariške Narodne knjižnice. Zbrani podatki tvorijo zelo poučno knjigo, velezanimiv roman iz življenja moža, ki je igral toli pomembno vlogo na dvoru.

Po izsledkih francoskega zgodovinarja je vitez d'Arbert izviral iz siromašne kmetske rodbine. Poznejši grof in vitez je kot otrok pasel na vasi krave in ovce. Toda že takrat je menda imel skrivnostne privrede. Kmetje so videli v njem pravo čudo. Mislili so, da ga neprestano obdajajo dobri in zli duhovi in da zna ozdraviti vse bolezni. Žena francoskega vojvode Charlesa je pozneje vzela malega Arberta v svojo službo kot

pažeta. Nekega dne je pa vojvodinja z grozo opazila, da zna njen paže prerokovati in da razpolaga z nadčloveškimi sposobnostmi, zakaj vse njegove prerokbe so se baje izpolnile.

Vojvoda Charles je pozneje, ves navdušen nad nenavadnim pažetom, imenoval d'Arberta za svojega dvornega norca in mu dal zelo lepo plačo. Sicer vojvoda in njegovi prijatelji niso verjeli v nadnaravne sposobnosti novega dvornega norca, toda spoznali so v njem prvi mah bistrega in modrega mladeniča. Na troške vojvode Charlesa se je d'Arbert navadil branja in pisanja in tedaj se je začel tudi baviti s pisanjem pesmi in pripovedk.

d'Arbert je že na dvoru vojvode Charlesa pisal dnevnik svojih doživljajev, nadaljeval ga je pa na dvoru kralja Henrika IV. V tisti dobi je pisal tudi majhne verske knjižice in nasvete za ljudi; takrat so take stvari zelo radi brali.

Na dvoru vojvode Charlesa za d'Arberta ni bilo dolgega obstanika. Zakaj vojvodovi prijatelji so se mu venomer rogali, ga devali v nič in ga zasmehovali, kakor da bi bil res bedak. Nekega dne je zato kratkoma zbežal z vojvodovega dvora in se odpravil v Pariz. Tam je zahteval, da ga sprejme kralj Henrik.

Kralj je že pri prvem srečanju videl, da ima opravka z izredno bistrim človekom, in mu je rekel:

»Sprejemem vas za svojega dvornega norca, ker vam je to poklic. Toda nikdar ne bom ravnal z vami kakor z dvornim norcem.«

In kralj je besedo držal. Medtem ko so se drugi dvorjani delali norca iz d'Arberta, je kralj ravnal z njim kakor s svojim najzvestejšim in najboljšim svetovalcem. Podelil mu je viteški, nato pa še grofovski naslov in mu podaril lepo posestvo na deželi.

d'Arbert večkrat pravi v svojih spominih, da je na dvoru kralja Henrika IV. res živel dvojno življenje. Kadar je bil v družbi dvorjanov, je bil samo dvorni norec, če je bil sam s kraljem, si je pa brez domišljavosti domišljjal, da je predsednik francoske vlade.

Kralj je d'Arbertu podaril razkošno palačo v Parizu, lakeje in dva zasebna tajnika. Tega ni imel še noben dvorni norec pred njim.

Toda genialni dvorni norec je svoje življenje zelo tragično končal. Ko je v Parizu divjala kuga, so ga nekega dne našli mrtvega na pragu neke cerkve. Umrli je od lakote. Bal se je namreč, da bi s hrano nalezl kugo. Deset dni ni použil niti skorjice kruha, cerkve ni pa nobeno jutro zamudil. In tam ga je nekega dne tudi dohitela smrt.

GROF MONTE-CRISTO

Nadaljevanje s 5. strani

Ko stopa tako mimo Vdovskega drevoreda, se mu zazdi, kakor da bi mu bila vprega, ki je stala pred streliščem, nekam znana. Vraga, saj to sta vendar grofova konja! Zdaj je tudi kočijaža spoznal.

»Ali je gospod grof na strelišču?« ga vpraša.

Kočijaž prikima. Morcerf stopi naprej. Na vrhu zagleda strelskega učitelja.

»Oprostite, gospod grof,« ga ogovori le-ta, »nekoliko boste morali počakati.«

»Zakaj?« se začudi Albert. Kot stalni gost ni imel navade čakati.

»Ker je gospod, ki se zdajle vadi, najel vse strelišče zase in ne mara imeti priči pri streljanju.«

»Tudi vas ne, Filip?«

»Saj vidite, da čakam tule na vrhu. Ali ga mar poznate?«

»Da, moj prijatelj je; prišel sem ponj.«

»O, potem je stvar druga. Takoj mu sporočim.«

Nekaj trenutkov nato se prikaže na pragu Monte-Cristo.

»Cproslite, moj ljubi grof, da sem prišel za vami,« ga ogovori Albert. »Verjemite mi, vaših ljudi ne zadene nikaka krivda. Prišel sem k vam, pa so mi povedali, da se vrnete šele ob deseti na zajtrk. Šel sem dotle na sprehod, tedaj pa slučajno zagledam vašo konja.«

»Vaše besede mi dajejo upanje, da me boste počastili s svojo navzočnostjo pri zajtrku.«

»Ne, hvala lepa! Ne gre mi za zajtrk. Mogoče pozneje — toda bojim se, da mi ne bo preveč teknilo.«

»Česa ne poveste!«

»Dragi grof, dvoboju imam.«

»Res? Zakaj?«

»Časna zadeva.«

»Oho, to je pa resna stvar!«

»Tako resna, da vas prihajam prositi neke prijaznosti. Ali bi mi šli za pričo?«

»Vidim, da je stvar res važna, zato bo pač boljše, če bi se doma pogovorila. Ali, vode, da si umijem roke.«

Grof gre k umivalniku in si zavija rokave.

»Stopite vendar bliže, gospod grof,« šepne Filip Morcerfu na uho. »Videli boste nekaj posebnega.«

Morcerf stopi v streliško dvorano. Na tarči zagleda pritrjene kvarte. Od daleč se mu je zdela kompletna garnitura, zakaj bile so vse velikosti od asa do desefice. Filip ga pelje bliže.

Albert ostrmi. Na tarči so bili pritrjeni sami asi in dvojke, toda grofove krogle so jih preluknjale natanko na fistihi mestih, kjer bi mogle biti prave pike, in tako napravile čisto pravilne trojke, pevice, sedmice, osmice, devetice in desefice.

»Vragal!« vzklikne mladi mož.

»Kaj hočete!« skomigne grof. in si obriše roke. »Človek si mora kako preganjati dolgčas. Zdaj pa pojdiva!«

Odšla sta v grofovo kočijo in voznik je pognal. V nekaj minutah sta bila pred grofovo hišo. Monte-Cristo odvede gosta v svoj kabinet.

Primerjajte

ceno in kakovost našega blaga, odločili se boste za nakup zimskega plašča in perila pri trdkli

Drago Gorup & Co.

LJUBLJANA, Tyrševa cesta 14 (Dunajska cesta)

»Tako, zdaj lahko v miru govoriva. S kom se mislite bifti?«
 »Z Beauchampom.«
 »S svojim prijateljem?«
 »Dvobojujemo se zmerom s prijatelji.«

»Toda za to je treba vzroka.«
 »Ga imam. V snočnji številki njegovega časnika... Toda najboljše bo, če sami preberete.«
 Albert ponudi Monte-Cristu časnik in mu pokaže neko mesto v njem. Grof bere:

Iz Janine nam poročajo:

Izvedeli smo nekaj, kar do zdaj široki javnosti ni bilo znano: udrbe, ki so branile mesto, je izdal Turkom neki francoski častnik, ki je užival popolno zaupanje Alija Tependelinija. Ime mu je bilo Fernand.

»Nu,« se začudi Monte-Cristo, »in kaj potem?«

»Se vprašate?«

»Oprostite: kaj se pa vas tiče, če je neki častnik, Fernand po imenu, izdal Turkom janinske udrbe?«

»In še kako se me tiče! Moj oče ima kršno ime Fernand.«

»Ali je služil Aliju-paši?«

»Da, boril se je za neodvisnost Grkov; zdaj menda razume te pomene tega obrekovanja.«

»Ljubi grof, govoriva pametno.«

»Saj to ravno hočem.«

»Kdo vruga na Francoskem sploh ve, da sta grof Morcerf in častnik Fernand ena in ista oseba; komu je danes sploh še mar janinskih dogodkov, starih že svojih deset let ali še več?«

»Saj to je ravno nesramnost! Najprej puste, da preteče toliko in toliko časa, nato pa napravijo skandal, ki naj oblati uglednega moža. Toda jaz ne bom pustil, da bi ostala na očetovem imenu le senca kakšnega madeža. Beauchampov list je priobčil to vest — Beauchampu bom zato poslal dve priči, da pred njima vse prekliče.«

»Beauchamp ne bo preklical.«

»Potem se bova pač dvobojevala.«

»Tudi to ne; odgovoril vam bo, da se je v grški armadi borilo morda svojih petdeset častnikov, ki jim je bilo Fernand ime.«

»Pa se bova vzlic takemu odgovoru bila. Ne, moja neizpodbitna volja je, da se ta gonja konča... Moj oče, toli plemenit vojak in toli...«

»Ali bo pa objavil: Prepričani smo, da ni ta Fernand prav nič v zvezi z grofom Morcerfom, čigar kršno ime je takisto Fernand.«

»Ne, s tem se ne bom zadovoljil. Preklicati bo moral popolnoma.«

»Torej mu pošljete svoji priči?«

»Da.«

»Ni prav!«

»To se pravi, da nočete ustreči moji prošnji?«

»Saj poznate moje nazore o dvoboju; če se ne motim, sem vam o tem že v Rimu govoril.«

»Pa sem vas vzlic temu malo prej zalotil pri opravi, ki ni prav nič v skladu z vašo teorijo.«

»Prijatelj mladi, človek nikoli ne sme ničesar puščati v nemar. K temu spada tudi dejstvo, da živimo med bedaki; takle bedak se lahko lepega dne spomni, pa mi na lepem pošlje priči ali me pa na cesti razžali, čeprav ne bi imel za to nič več razloga kakor

Se nadaljuje na 8. strani v 4. stolpcu

Naše zdravje

Pripravimo se za zimo!

Mrzli letni čas nas ne sme dobiti nepripravljenih. Nekaj nasvetov za utrditev

Še imamo jesen. Toda dolgo ne bo več. In potem pride — u! — mrzla zima.

Marsikateri pomehkuženec, ki najrajši v sobi čepi, bi zdaj lahko s pridom izrabil poslednji repek jeseni, da se oboroži za trdo zimo. Nekoliko utrditve nikomur ne more škoditi; potem se ga ne bo tako hitro prijel ta ali oni zimski katak, ali po kranjsko, prehlad.

A ne mislite, da vam bomo svetovali kakšno stvar z mrzlo vodo. O, ne, ne bojte se! Počemu tudi? Saj nismo vodne živali, tudi dvoživke ne. V zraku živimo in zrak je naš element!

Zato se nikar ne bojte zraka! Toplo se oblecite in poskrbite, da vam bodo noge tople in suhe; toda na zrak pa le! Brž se še privadite svežemu in ostremu zraku, da vas ne bo zima našla nepripravljenih. Toda ne ostajajte na prostem pri miru,

temveč glejte, da se dobro pregibate, da se vam kri ne usmrači po žilah!

Če si pa hočete še kaj dobrega napraviti, si priredite zvečer tako imenovano zračno kopel. To se pravi: preden greste zvečer v posteljo, stopite poprej nekajkrat bosi po sobi sem in tja, pri odprtem oknu kajpada. Čez nekaj dni, ko ste se temu že privadili, si razgalite še gornji del života za pol minute, pozneje za celo in nato za dve minuti. Dalje ni treba. Dobro je pa, če delate zraven tudi telesne vaje z ročkami ali brez njih, da vam postane toplo. Tako se boste hitro privadili svežemu zraku.

Torej primerno obleko, tople, suhe noge, dosti gibanja na prostem, kratko zračno kopel v spalnici — to so najpreprostejši pa najpriporočljivejši nasveti za pozno jesen, ko začne zima trkati na vrata.

Ako vas v noge zebe,

si jih ovijte v papir, nato šele obujte nogavice. — Dobra in slaba stran gumaste obutve

Če smo zdravi, imamo tople in suhe noge, glavo pa hladno in bistro. Mrzle noge in vroča glava pomenijo bolezen. A kako si ohranimo noge tople in suhe?

Najpreprostejše je pač, če obložimo v stanovanjih tla s preprogami in s kožami, da se pri neprestanem sedenju noge preveč ne ohladi; v ta namen si ljudje doma radi sezujejo čevlje, vtaknejo noge v tople brezpetnike, okoli meč si pa ogrnejo toplo odejo.

Na žalost je med nami le malo srečnežev, ki bi si mogli privoščiti takšno razkošje. Pa tudi med tistimi, ki se zaradi denarja ne morejo ravno pritoževati, je mnogo takšnih, ki zanje gornji nasvet ne bi prišel v poštev. Kaj naj n. pr. store redarji, orožniki in delavci? Za te ljudi je

velikega pomena, da imajo noge zmerom tople; saj je znano, da od toplih in suhih nog ni odvisno samo zdravje ostalega telesa, temveč tudi duhovno razpoloženje. Tem ljudem priporočamo, da noge lepo zavijejo v časopisni (ali pa svilnati) papir in šole vrh tega obujejo nogavice. Ko se papir obrabi, naj ga pa vržejo proč, saj je poceni.

Za otroke, ki morajo v šolo — zlasti na kmetih — po slabih, blatnih cestah, kjer nobeni čevlji ne drže vode, so zelo dobro sredstvo gumasti čevlji, ki obvarujejo otroke mokrote in mraza. Taki čevlji so priporočljivi tudi za odrasle ljudi. Le to napako imajo, da ne propuščajo zraka. To pa ni nič nevarnega, če pazimo, da gumaste čevlje (galoše) v sobi takoj sezujejo.

Jabolka so zlahtno sadje,

pa tudi zdravilno. Priporočljiva so posebno za slabokrvne ljudi, za nervozne in za tiste, ki mnogo sede

Jabolka spadajo zaradi obilice vitaminov med najboljše in najizdatnejše sadje. Sestojijo iz vegetabilnih rastlinskih vlaken, beljakovin, sladkorja, gumija, jabolčne kisline, apna, vode in — to je posebno važno — precej fosforja. Fosfor namreč čudovito izpopolnjuje živčno materijo v možganih in hrbtenici.

Kislinski deli jabolka so posebno blagodejni za ljudi, ki mnogo sede. Zaradi obilice železa so jabolka priporočljiva za bledične ljudi, saj je znana resnica, da železo kri redi. Pri boleznih živcev je jabolko na glasu pomirjevalnega sredstva.

Če ješ sirova jabolka, moraš gledati, da jih dobro prežvečaš. Kdor sirovih jabolk ne prenese, naj rajši uživa kuhana ali pa pečena. Priporočljivo je, da čežaro (jabolčno kašo) steriliziraš (vkuhaš v pari),

da imaš tudi spomlad in poleti jabolka na razpolago.

Uživanje kuhanih jabolk pospešuje tudi prebavo drugih jedi, zlasti močnatih in stročnic.

Tudi posušena jabolka (krljci) so zelo zdravilna. Najbolj zdrava so pa vendarle sirova. Kdor le more, aj jih je neolupljena, zato pa dobro oprana.

Misli o smrti

Življenje je neodvnljiva dolžnost, smrt pa milostna nujnost. E. V. Zenker.

Smrt od starostne oslabelosti je najprirodnejša, pa tudi najredkejša. Sonderegger.

Sleheri vzrok naravne smrti je bolezen, naj jo že žutimo ali ne. Kant.

Smrt ne more biti zlo, ker je nekaj splošnega. Friedrich Schiller.

HUMOR

Dober odgovor

Mlad francoski pisatelj, čigar prvi roman je bil poln jezikovnih barbarizmov in pravopisnih napak, je dejal Andréju Thérivu, znanemu francoskemu jezikoslovcu:

»Recite kar hočete — svojo francoščino pa le dobro obvladam.«

»Brez dvoma,« mu je odgovoril Thérive, »samo o francoščini drugih nimate pojma.«

Ni ne zahteva

Sodnik: »Tožiteljica trdi, da ste oče njenega otroka. Ali priznate?«

Obtoženec: »Seveda priznam.«

Sodnik: »Kako je pa s plačilom?«

Obtoženec: »O gospod sodnik — jaz nič ne zahtevam!«

Gasilska skušnja

Višji gasilec: »Pri nas imamo samo en gasilski avto. Denimo, da nas kam pokličejo, vi pa stojite ta čas na straži. Tedaj vam sporoče, da je nekje drugod začelo goreti. Kaj boste storili?«

Novinec: »Pazil bom, da ogenj tako dolgo ne poide, dokler vi ne pridete z avtom.«

(Dublin Opinion)

Spremljevalec

Iz cenzurnih predpisov staroavstrijskega vrhovnega cenzorja Haegelina, ki smo jih slučajno dobili v roke:

»Cenzura mora paziti na to, da z odra nikdar ne odide dve zaljubljeni osebi sami, temveč morata zmerom imeti spremljevalca.«

Starostna razlika

Ko se je slavni ogrski pisatelj Maurus Jókai ženil z neko sedemnajstletno, mu je bilo že sedemdeset let. Eden izmed njegovih prijateljev se je drznil pripomniti:

»Ali si kaj pomislil: ko jih boš ti osemdeset, bo imela tvoja žena sedem in dvajset?«

V zadregi je Jókai odgovoril: »Če ima človek ženo res rad, ga njena starost nič ne moti...«

Jed in branje

Mark Twain je ležal bolan. Dva dni ni bil že nič jedel, zdaj ga je pa začela lakota pritiskati. Njegova strežnica mu je dala žličko konjaka. »Več vam zdaj ne smem dati,« mu je rekla.

»Že prav,« je priklimal Twain. »Zdaj bi pa rad še kaj bral. Ali imate morda kakšno znamko pri roki?«

Hans Moser in astrolog

Na natrpanem tramvajskem pločniku sta se srečala Hans Moser in njegov znanec, profesor astrologije.

Menila sta se o gneči. Tedaj pravi profesor:

»Premislite, dragi Moser, na mesecu je okoli 8000 milijonov prebivalcev. Nič ka, prijetno ni tam.«

Moser je malo pomislil. »Osem tisoč milijonov pravite; seveda mislite na stanje o polni luni. Ob krajujo stoje ti reveži drug drugemu kar na glavah...«

Sokrat in sodniki

Sokratova žena je prišla vsa objokana k svojemu možu v ječo in mu povedala, da ga je sodnik obsodil na smrt.

»Tudi sodnike je priroda obsodila na smrt,« je mirno odgovoril Sokrat.

»Toda tebe so brez vzroka obsodili!« je vzkliknila nesrečna žena.

»Ali bi rajši videla, da bi me po pravici?« je odvrnil Sokrat s trudnim nasmehom.

Najnovejša škotska

Neka Škotka je pripeljala svojega sinčka v bolnico in povedala, da je fantek pogoltnil srebrni šiling. Dečka so röntgenizirali in ugotovili, da je srebrnik v želodcu. Zdravnik je materi zapisal dieto za sinčka in prosil, naj mu sporoči, kakšen bo uspeh, nato je pa mater in sina odpustil domov.

Minil je teden, toda o materi in sinu ni bilo glasu. Tedaj so iz bolnice poslali usmiljenko na dom, da povpraša, kaj in kako.

»Veste, sem še enkrat vse izračunala,« je odgovorila mati usmiljenki, »in na srečo se je pokazalo, da ni bil šiling, temveč samo bakren penny. Zaradi enega samega pennija bi pa prišla dieta vendarle predragot!«

Meščanska kuhinja

Kufinov narastek z mandlji

Potrebujemo: 7 dkg sirovega masla, 10 dkg sladkorja, 4 rumenjake, 14 dkg pasiranih kutin, 7 dkg olupljenih in stolčenih mandljev, trd sneg iz treh beljakov, žlico v mleku namočenih drobtin.

Pripravimo: Maslo spenimo s sladkorjem in rumenjaki. Pasirane kutine, mandlje in drobtine vmešamo v spenjeno maslo, h koncu pa pridenemo še trd sneg. V pečnici pečemo narastek, dokler lepo ne zarumeni.

Gorčični zrezki

Stolčene, osoljene, popoprane in pomokane svinjske zrezke spečemo v vroči masti. Ko je meso porumenelo, zalijemo z juho, kisom, gorčico in smetano ter še nekaj časa dušimo. Gorčični zrezki so zelo okusni in tečni.

Vabimo Vas k nakupu v najcenejši oblačilnici

A. Presker

Sv. Petra cesta 14

Mandljevo mleko

Potrebujemo: Četrta litra vode, 5 dkg sladkih, in pol deke grenkih mandljev, dve do tri kocke sladkorja.

Pripravimo: Mandlje poparimo, oluščimo in jih popražimo. Na to jih sesekljamo ter polijemo s kro-

Barvanje las

ni več potrebno pri strokovnjakih, ker si jih z Oro-barvo za lase, ki jo dobite v črni, rjavi, temnorjavi, svetlorjavi in plavi barvi, lahko vsako sam barva in je postopek zelo enostaven in stalnost barve zagotovljena. 1 garnitura z navodilom stane Din 30.—. Po pošti razpošilja Glavno zastopstvo in zaloga za Dravsko banovino Henrik Breznice, Ljubljana, Gledališka ulica 10.

Dopisna šola

Nemščino, esperanto in slovenščino poučuje pismenim potom Jezikovna dopisna šola na Jesenicah (Gorenjsko). Učnina nizka.

Zahtevajte prospekt. Priložite znamko za odgovor.

Blake, cenj. dame!

na licu itd. Vas ženirajo, kvarijo Vam lepoto, eleganco in sramežljivost.

»Venerac eliksir Vas reši v par sekundah, brez bolečin, brez opasnosti vseh nepotrebnih dlak.

Naročite še danes lepo dišeči »Venerac eliksir, ne bo Vam žal.

Dobi se ali po pošti pošlje:

1 stekl. za Din 10.— (predplačilo), na povzetje 18.—, dve Din 28.—, tri Din 88.—.

RUDOLF COTIČ, Ljubljana VII

Janševa 37 (prej Kamniška 10 a)

pom. Čez pol ure odlijemo vodo ter ymešamo vanjo kavno smetano, sladkamo po okusu ter serviramo.

Namestu da mandlje sesekljamo, jih lahko tudi s sladkorjem vred stol-

Adria prasek je boljši

čemo, toda za to potrebujemo porcelanast možnar. Ljubiteljem mandljevega mleka je na ta način pripravljena pijača ljubša.

Izraba hrane

Vsega kar pojemo, nikdar popolnoma ne prebavimo in ne izrabimo. Ne glede na žindro jedi (celuloza, kosti itd.), ki nam nič ne hasne, pride tudi od prebavljenih jedi le del v telesne sokove, večji ali manjši odstotek pa odide med blatom iz človeškega telesa, torej neizrabljen.

Nekatere jedi se bolj izrabijo, če jih uživamo v manjših količinah, kakor pa v velikih. Če n. pr. odrasel človek použije na dan 200 gr tolašče, se od tega izrabi 97%, to se pravi, z blatom odide samo kakih 6 gr neprebavljene tolašče. Če bi pa ista oseba použila na dan 350 gramov tolašče, se izrabi samo 87%, to se pravi, v blatu bi našli okoli 45 g neizrabljene tolašče. Če bi uživanje tolašče še bolj stopnjevali, bi je še manj šlo v hasek.

Zato vam priporočamo, da razna živila med seboj pomešate, da jih boste z manjšimi količinami posameznih jedi bolj izkoristili.

Če ti ženska zlomi srce, ti ga je druga pripravljena spet zlepiti. Otto Arnold.

Izpadanje las in prhljaj

prepreči samo znano sredstvo Voda iz kopriv. Lasje postanejo spet bujni, vrne se jim lesk in postanejo popolnoma zdravi, če jo redno dvakrat na teden uporabljate. 1 steklenica z navodilom stane Din 30.—. Po pošti razpošilja Glavno zastopstvo in zaloga za Dravsko banovino Henrik Breznice, Ljubljana, Gledališka ulica 10.

Skrivnost morilca Matuške

Nadaljevanje s 1. strani

razodeti in povedati ljudstvu, kdo sem. In prepričan sem, da bi tedaj prihajali v gruči k meni romarji z rdečimi praporji in padali predme na kolena.

Norec ali simulant?

Takšno govorjenje je za pametnega človeka dokaz, da ima opravka z norecem. Vprašanje je le, ali je Matuška pravi norec, ali se pa samo dela? Oba psihiatra, ki sta ga preiskala, sta izjavila, da ga imata za popolnoma odgovornega za svoja dejanja.

zagovornikov izvedenec je pa trdil, da ima paranoio (kronično psihozo s halucinacijami in nezmisljimi duševnimi predstavami).

Res je sicer, da je Matuška pri razpravi večkrat skušal simulirati, toda prav tako je res, da je tudi tedaj, kadar se ni skušal delati norca (ko je na primer dokazoval svoje teorije z neoporečno logiko), bila njegova blaznost vsemu avditoriju očitna. Dognali so, da njegovi zločini niso imeli nikakega političnega nagiba — kakšen neki naj bi bil potem razlog, ki bi ga mogel tirati v toli strašne atentate, če ne blaznost? Matuška se je posebno rad ukvarjal s tehničnimi vprašanji (izumil je nič manj ko 86 novosti); med drugim je izumil način, kako bi se dale preprečiti železniške nesreče. Ali je mar mislil, da bo s sistematskimi železniškimi atentati lažje našel kupca za svoj izum?

Malo verjetno. Pa če bi bilo tako, bi to le še potrjevalo domnevo o blaznosti. Ali je bil sadističen tip po vzoru düsseldorfskega morilca ali Jacka Razparača? Mnogo znamenj bi to potrjevalo, zlasti nekateri fiziološki momenti.

Ali se je sadizmu pridružila še verska blaznost? Ni izključeno. Zakaj vse svoje atentate je Matuška izvršil ob sobotah, zato da bi mogel, kakor zločinec sam priznava, v nedeljo k maši.

In še en moment, ne najmanj skrivnost: stalna periodičnost tridesetih dni — vsaj pri prvih atentatih.

Neki dunajski psihiatri trde, da bi ta periodičnost utegnili biti v zvezi s tem, da ga je njegova mati rodila šele trideset dni po prvih porodnih krčih.

Prvi krči so jo zveli v noči na Silvestrovo, zato je tudi krstila svojega sina za Silvestra, čeprav se je rodil šele mesec dni pozneje. Naj bo že kakor hoče, gotovo je le, da je Matuška dolgo časa živel dvojno življenje: en mesec v popolnoma normalnem stanju, prihodnji mesec pa v stanju nekake trajne blaznostne krize.

Bistvo blaznosti je, da pri dejanjih, ki iz nje izvirajo, zamažemo iščemo nagibe. In v Matuškovem primeru so nam po dveh procesih — na Dunaju in v Budimpešti — vzlic vsemu prizadevanju zdravnikov in sodnikov, nagibi obtoženčevih dejanj še danes ostali uganka.

GROF MONTE-CRISTO

Nadaljevanje s 7. strani

vi pri Beauchampu. Nu, takšnega bedaka bi moral ubiti.

»Torej priznate, da bi se sami dvobojevali?«

»Menda!«

»Zakaj naj se pa jaz ne bi?«

»Ne pravim vam, da se ne bivate, pravim samo, da je dvoboj resna reč, ki jo mora človek premisliti.«

»Ali je on premislil, preden je razžalil mojega očeta?«

»Če ni premislil in vam to prizna, pač nimate vzroka, da bi se nanj srdili.«

»Ljubi grof, preveč prizanesljivi ste!«

»Vi pa prestrogi. Denimo — pravim samo, denimo — da je resnično, kar je napisal Beauchampov list.«

»Sin ne sme take možnosti nikdar dopustiti, kadar gre za njegovega očeta.«

»Moj Bog, danes živimo pač v času, ko moramo marsikaj dopustiti.«

»To je ravno sramota sedanje dobe.«

»Ali si mar domišljate, da jo boste odpravili?«

»Da, vsaj kolikor se mene tiče.«

»Joj, kakšen trmoglavac ste!«

»Kaj hočete!«

»Ali ste sprejemljivi za dober svet?«

»Če mi ga da prijatelj...«

»Ali me imate za prijatelja?«

»Da.«

»Nu, svetujem vam, preden pošljete Beauchampu svoji priči, skušajte dognati, kaj je stvarjo.«

»Kje?«

»Pri Haydéeji na primer.«

»Čemu bi žensko vpletel v to stvar! Kaj mi sploh more pomagati?«

»Povedala vam bo, da je vaš oče smrlil njenega očeta popolnoma nedolžen, ali pa... dovolite... ali pa da ni.«

»Rekel sem vam že, gospod grof, da na tako domnevo ne morem pristati.«

Naročajte „Družinski tednik“!

Lepe dekliške prsi

dobi lahko vsaka žena tudi v najtežjih slučajih že v kratkem času, če se masira s žudežnim eliksirjem Eau-de-Lahore. — 1 steklenica z natančnim navodilom stane Din 40.—. Po pošti razpošilja Glavno zastopstvo in zaloga za Dravsko banovino Henrik Breznice, Ljubljana, Gledališka ulica 10.

Nepotrebnih dlavic

na obrazu, rokah, nogah, prsih itd. se z lahkoto, hitro in zanesljivo odkrižate z uporabo Erbol-praška. — To sredstvo takoj odstrani dlavice s koreninami vred in stane z navodilom Din 15.—. Po pošti razpošilja Glavno zastopstvo in zaloga za Dravsko banovino Henrik Breznice, Ljubljana, Gledališka ulica števil. 10.

Ob 100 letnici imena tvrdke Ant. Krisper

dajemo v času od 22. do 30. nov. 1934 na vse naše cene poseben

popust 10%.

Izkoristite to priliko za Miklavžev nakup!

Mestni trg 26 **Ant. Krisper, Ljubljana** Stritarjeva ul. 1-3

Din 1000- plačam

ako Vam »Radio Balzame« ne odstrani kurjih oces, bradavic, trde kože, bul itd.

Ze dalj časa nisem nič naročil, ker ljudje poskušajo raznovrstna sredstva, a sedaj so se prepričali, da je Vaš preparat še najboljši, in ga zopet zahtevajo. Frane Maček, čevljarna, Dol. Logatec.

Zahtevajte povsod v Vašem interesu samo »Radio Balzame«. Dobi se ali po pošti pošlje: 1 lonček za Din 10.— (predplačilo), Na povzetje Din 18.—, dva 28.—, tri Din 38.—.

RUDOLF COTIČ, Ljubljana VII

Janševa 37 (prej Kamniška 10 a)